כְּתָב וְלָשׁוֹן

שעורים בכתיבה ובדקדוק מעשי

מאת

צבי שרפשטיין

הוצאת „שילה" ניו יארק

כְּתָב וְלָשׁוֹן

שִׁעוּרִים בִּכְתִיבָה וּבְדִקְדּוּק מַעֲשִׂי

מֵאֵת

צְבִי שַׁרְפְשְׁטֵיין

חֵלֶק רִאשׁוֹן

שלשת הלמודים הקשורים זה בזה: הכתיב, החבור והדקדוק, נזנחו בבתי ספרנו המודרניים, אם מפאת המסורת של ה„חדר", שזלזל בכל אלה, או מקצר הזמן המוקדש ללמודים עבריים ומחסר ספרי־למוד מתאימים.

הזנחה זו הביאה לידי תוצאות מעציבות. שעת תקון ד „חבורים" — היא השעה היותר קשה למורה העברי. אף התלמידים שבלו ארבע חמש שנים בבית ספר עברי, אינם יודעים, ברובם, את הכתיב של מלים רגילות, קשה להם להביע בכתב רעיונות פשוטים וידיעתם בדקדוק קלושה מאד.

ספר למוד זה נועד להוראת שלשת הענינים הנזכרים לעיל, עניני למוד הקשורים זה בזה והמשפיעים זה על זה, בדרך המתאימה לתנאי המצב בארץ זו. במשך רגעי מספר יוכל המורה לפרש לתלמידיו את אשר ידרוש מהם להכין בביתם או לעשות בבית הספר.

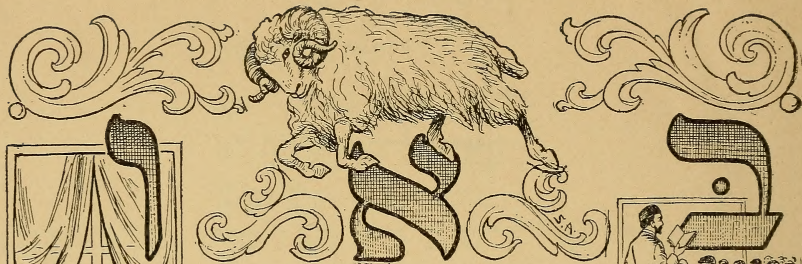
בלמוד הדקדוק השמטתי את ההגדרות ואת פירושי הטרמינולגיה התופשים חלק הגון מכל ספר למוד עברי. לעסוק ברחבה בהגדרות של „פעל" ו„שם" וכדומה, לשם תלמידים ותלמידות היודעים זאת ידיעה הגונה מלמודי בית הספר הכללי — היא הוצאת כחות לבטלה ואבוד זמן.

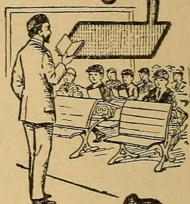
בין השעורים לשם „חבור" יש אחדים המוקדשים לתאור חיות ובהמות. רוב המלים שהתלמיד צריך להשתמש בהן לשם התאורים הללו — הן מן המלים המצויות בתורה. ודרושות הן לתלמידים.

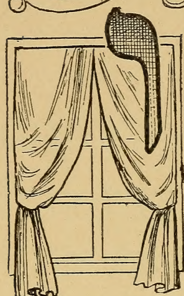
בתאורים הללו נטיתי מן הדרך הכבושה ולא החלותי בשאלות המפורסמות: כמה רגלים לבהמה זו וכו'. פתחתי בשאלה מענינת, מן הקרוב ביותר לחיי התלמיד.

הספורים הדרושים למורה בכדי להרצותם לפני תלמידיו טרם הטילו עליהם לכתבם על פי השאלות שבספר זה, וכמו כן הוראות בלמודי הכתיב, החבור והדקדוק נכנסו לתוך ספר מיוחד, „כתב ולשון", „ספר המורה".

צ. שרפשטיין.

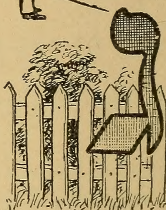

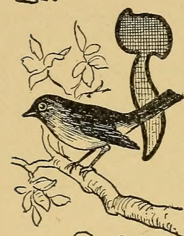

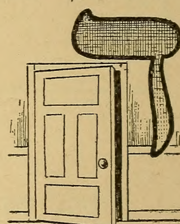
1

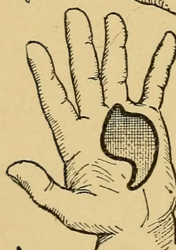
אָלֶף־בֵּית

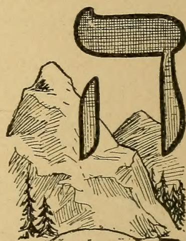

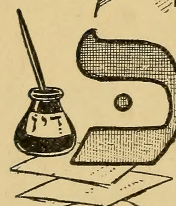
אָלֶף — אַיִל, בֵּית — בֵּית־סֵפֶר,
גִּימֶל — גָּדֵר, דָּלֶת — דֶּלֶת;
מִי שֶׁאֵינוֹ לוֹמֵד תּוֹרָה
חֶרְפָּה הִיא לוֹ גַּם אִוֶּלֶת.

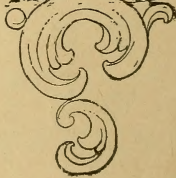

הֵא — הַר סִינַי, וָו — וִילוֹנוֹת,
זַיִן — זָמִיר, חֵית — חָכְמָה;
הַס־נָא רְאוּבֵן, אַל תְּקַפֵּץ!
שִׁמְעוֹן, לֵוִי — שְׁבוּ בִּדְמָמָה!

טֵית — טַל בֹּקֶר, יוֹד — יָדַיִם,
כָּף — כְּלֵי כְּתִיבָה, לָמֶד — לוּחַ;
מִי מִכֶּם שֶׁיֵּדַע פִּרְקוֹ —
יֵלֵךְ אֶל הַגַּן לָשׂוּחַ.

שְׁנוּ וַחֲזוֹרוּ, וְאִמְרוּ:

מֵם – מַמְתַּקִּים, נוּן – נְמָלָה,
אַל תַּתְהִימוּ – קוֹל הָרִימוּ:
סָמֶךְ עַיִן – סוּס, עֲגָלָה...

פֵּא – פִּטְרִיָּה, צָדִי – צְרָצַר,
מַהֲרוּ, פּוּחֲזִים, חִישׁ: קוֹף – קָצִיר,
רֵישׁ, שִׁין, תָּו – תַּם, תַּם וְנִשְׁלַם!
מִי לַגַּן וּמִי לֶחָצִיר...

צְרָצַר cricket. אִוֶּלֶת foolishness. וִילוֹן curtain. חַרְגּוֹל cricket.
פֶּרֶק chapter, lesson. פִּטְרִיָּה mushroom. פּוּחֵז שׁוֹבָב.

2

שְׁמוֹת הָאוֹתִיּוֹת וְסִדְרָן

א	אָלֶף	ו	וָו	כ	כַּף	ע	עַיִן	ר	רֵישׁ
ב	בֵּית	ז	זַיִן	ל	לָמֶד	פ	פֵּא	שׁ	שִׁין
ג	גִּימֶל	ח	חֵית	מ	מֵם				
ד	דָּלֶת	ט	טֵית	נ	נוּן	צ	צָדִי	שׂ	שִׂין
ה	הֵא	י	יוֹד	ס	סָמֶךְ	ק	קוֹף	ת	תָּו

3

בִּנְיָמִין הַטּוֹב

בִּנְיָמִין הוּא יֶלֶד טוֹב. הוּא קָם מִשְּׁנָתוֹ בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם, רוֹחֵץ אֶת פָּנָיו וְאֶת יָדָיו בַּמַּיִם, לוֹבֵשׁ אֶת בְּגָדָיו, מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַשַּׁחַר, אוֹכֵל אֲרוּחַת הַבֹּקֶר, לוֹקֵחַ אֶת יַלְקוּטוֹ, שָׂם בּוֹ אֶת סְפָרָיו וּמַחְבְּרוֹתָיו וְהוֹלֵךְ אֶל בֵּית הַסֵּפֶר. תֵּכֶף לְבֹאוֹ הוּא יוֹשֵׁב עַל סַפְסָלוֹ וּמַתְחִיל לִלְמוֹד.

הָאוֹתִיּוֹת כ מ נ פ צ, כְּשֶׁהֵן בָּאוֹת בְּסוֹף הַמִּלִּים, שׁוֹנוֹת הֵן בִּתְמוּנָתָן:
ךְ ם ן ף ץ

4

כְּתֹב עֲשָׂרָה מִשְׁפָּטִים, שֶׁבְּכָל אֶחָד מֵהֶם תִּמָּצֵא מִלָּה שֶׁבְּסוֹפָהּ תָּבֹא אַחַת מִן הָאוֹתִיּוֹת הַסּוֹפִיּוֹת: ךְ ם ן ף ץ

5

הַקּוֹף וְהַמִּשְׁקָפַיִם

מַלֵּא אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַחֲסֵרוֹת.

הַקּוֹx חָפֵx לִקְרֹא בַּסֵּפֶר וְלֹא יָדַע. מֶה עָשָׂה? לָקַח מִשְׁקָפַיִx, שָׂx אֶת הַמִּשְׁקָפַיִx עַל הָרֹאשׁ וְעַל הַזָּנָב – וְלֹא

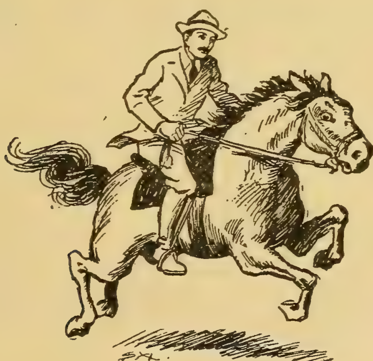
כ ת ב י ל ש ו ן

יָדַע לִקְרֹא; שָׂX עַל הַלֵּב – וְלֹא יָדַע לִקְרֹא; לָקַק אוֹתָX בַּלָּשׁוֹX, נָשַׁX אוֹתָX בַּשִּׁנַּיִX – וְלֹא יָדַע לִקְרֹא. כָּעַס הַקּוֹX עַל הַמִּשְׁקָפַיִX וְהִשְׁלִיX אוֹתָX לָאָרֶX.

6

לָמָּה דָרוּשׁ לָנוּ הַסּוּס?

בַּמֶּה מְבִיאִים פֶּחָם אֶל הַבַּיִת? מִי מוֹשֵׁךְ אֶת הָעֲגָלָה? הֶחָזָק הוּא הַסּוּס? מָה הֵן רַגְלָיו, אֲרֻכּוֹת אוֹ קְצָרוֹת? מַה יֵּשׁ עַל פַּרְסוֹת רַגְלָיו? הֲיוּכַל הַסּוּס לָרוּץ מִבְּלִי פַּרְסוֹת בַּרְזֶל? מַדּוּעַ לֹא? הַמְמַהֵר הַסּוּס

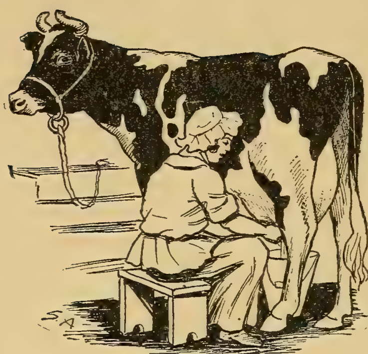

לָרוּץ? הֲרָאִיתָ אִישׁ רוֹכֵב עַל סוּס? הֲיֵשׁ לְאִכָּר סוּסִים? לָמָּה לוֹ סוּסִים? אֵיפֹה הַסּוּס נָח, יָשֵׁן וְאוֹכֵל? מָה הוּא אוֹכֵל? הַאוֹכֵל הוּא הַרְבֵּה אוֹ מְעַט? הֲשׁוֹתֶה הוּא מַיִם הַרְבֵּה אוֹ מְעַט? מִי נוֹתֵן לוֹ אֶת אָכְלוֹ?

פֶּחָם coal. מַחֲרֵשָׁה plow. אֻרְוָה stable. שִׁבֹּלֶת־שׁוּעָל oats.

7

לָמָּה דְרוּשָׁה לָנוּ הַפָּרָה?

הֲשׁוֹתֶה אַתָּה חָלָב יוֹם יוֹם? הַאוֹכֵל אַתָּה חֶמְאָה? הַאוֹכֵל אַתָּה גְבִינָה? מִמַּה עוֹשִׂים אֶת הַחֶמְאָה? מִמַּה עוֹשִׂים אֶת הַגְּבִינָה? מֵאֵיזוֹ בְהֵמָה הוּא הֶחָלָב? מָה אוֹכֶלֶת הַפָּרָה? מָה הַפָּרָה שׁוֹתָה? אֵיפֹה יְשֵׁנָה הַפָּרָה בַּלַּיְלָה? וְאֵיפֹה יָשֵׁן הָעֵגֶל?

גְּבִינָה cheese. רֶפֶת stable.

8

בְּעֶרֶב שַׁבָּת

אֵיזֶה יוֹם מִימֵי הַשָּׁבוּעַ מְתֹאֶרֶת הַתְּמוּנָה הַזֹּאת? כַּמָּה אֲנָשִׁים בַּחֶדֶר? מִי הֵם? מָה הָאֵם עוֹשָׂה? עַל כַּמָּה נֵרוֹת הִיא מְבָרֶכֶת? מָה הִיא עוֹשָׂה בְיָדֶיהָ בְּעֵת הַבְּרָכָה? מָה עוֹשֶׂה הַיֶּלֶד? מָה הוּא הַסֵּפֶר הַמּוּנָח

כתב ולשון

לִפְנֵי? מַה יֵשׁ תַּחַת הַמַּפָּה הַקְּטַנָּה? מַה יֵשׁ בַּבַּקְבּוּק הָעוֹמֵד עַל הַשֻּׁלְחָן? לָמָּה הוּא הַיַּיִן? מִי יְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן? מָתַי? מַה יַּעֲשׂוּ בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה אַחַר הַקִּדּוּשׁ?

9

מִין זָכָר	מִין נְקֵבָה
זֶה אִישׁ	זֹאת אִשָּׁה
זֶה נַעַר	זֹאת נַעֲרָה
זֶה יֶלֶד	זֹאת יַלְדָּה
זֶה בֵּן	זֹאת בַּת
זֶה אָב	זֹאת אֵם
זֶה אָח	זֹאת אָחוֹת
זֶה דּוֹד	זֹאת דּוֹדָה
זֶה תַּרְנְגוֹל	זֹאת תַּרְנְגֹלֶת
זֶה פָּר	זֹאת פָּרָה

כָּל חַי הוּא זָכָר אוֹ נְקֵבָה. שֵׁם כָּל חַי זָכָר הוּא מִמִּין זָכָר, וְשֵׁם חַי נְקֵבָה הוּא מִמִּין נְקֵבָה

10

לִכְתּוֹב הַשֵּׁמוֹת בִּשְׁנֵי טוּרִים, בְּאֶחָד הַשֵּׁמוֹת מִמִּין זָכָר, וּבַשֵּׁנִי הַשֵּׁמוֹת מִמִּין נְקֵבָה, וּלְהוֹסִיף לְכָל שֵׁם: זֶה (לְזָכָר) אוֹ: זֹאת (לִנְקֵבָה).

מוֹרֶה, מוֹרָה, תַּלְמִיד, תַּלְמִידָה, סוּס, סוּסָה, תַּיִשׁ עֵז, דֹּב, דֻּבָּה, אֲרִי לְבִיאָה.

11

סִמָּנֵי מִין נְקֵבָה

מִין זָכָר	מִין נְקֵבָה
הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה עוֹמֵד	הַסַּפָּה הַזֹּאת עוֹמֶדֶת
הַבֶּגֶד הַזֶּה תָּלוּי	הַשִּׂמְלָה הַזֹּאת תְּלוּיָה
הַלֶּחֶם הַזֶּה יָבֵשׁ	הַחַלָּה הַזֹּאת יְבֵשָׁה
הַסֵּפֶר הַזֶּה גָּדוֹל	הַתְּמוּנָה הַזֹּאת גְּדוֹלָה

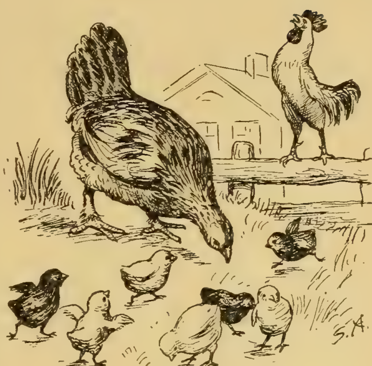
כָּל שֵׁם שֶׁסּוֹפוֹ ָה הוּא מִמִּין נְקֵבָה

הוֹסֵף לְכָל שֵׁם פֹּעַל אוֹ תֹּאַר

אִישׁ, אִשָּׁה, פַּר, פָּרָה, מְעִיל, מַפָּה, חַלּוֹן, תִּקְרָה, רִצְפָּה, מִטָּה, דְּבוֹרָה, בֵּיצָה, מַצָּה, שִׂפְחָה, קְעָרָה, חַלּוֹן, מְזוּזָה.

12.

הַתַּרְנְגֹל וְהַתַּרְנְגֹלֶת

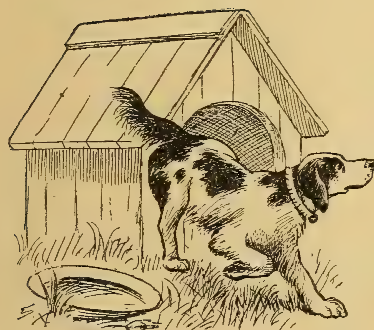

הַאוֹכֵל אַתָּה בֵּיצִים? הֲטוֹבוֹת הֵן הַבֵּיצִים לְמַאֲכָל? מִי מְטִילָה בֵּיצִים? אִם הַתַּרְנְגֹלֶת דּוֹגֶרֶת אֶת הַבֵּיצִים — מַה יּוֹצֵא מֵהֶן? הֲיֵשׁ נוֹצוֹת עַל עוֹר הָאֶפְרֹחִים הַקְּטַנִּים? הֲיֵשׁ לָהֶם כְּנָפַיִם?

מָה אוֹכְלִים הַתַּרְנְגֹל וְהַתַּרְנְגֹלֶת? אֵיפֹה הֵם מְחַפְּשִׂים אֶת הַגַּרְגִּירִים? בַּמֶּה הֵם מְנַקְּרִים בָּאֲדָמָה? אֵיפֹה יְשֵׁנִים הַתַּרְנְגֹלִים?

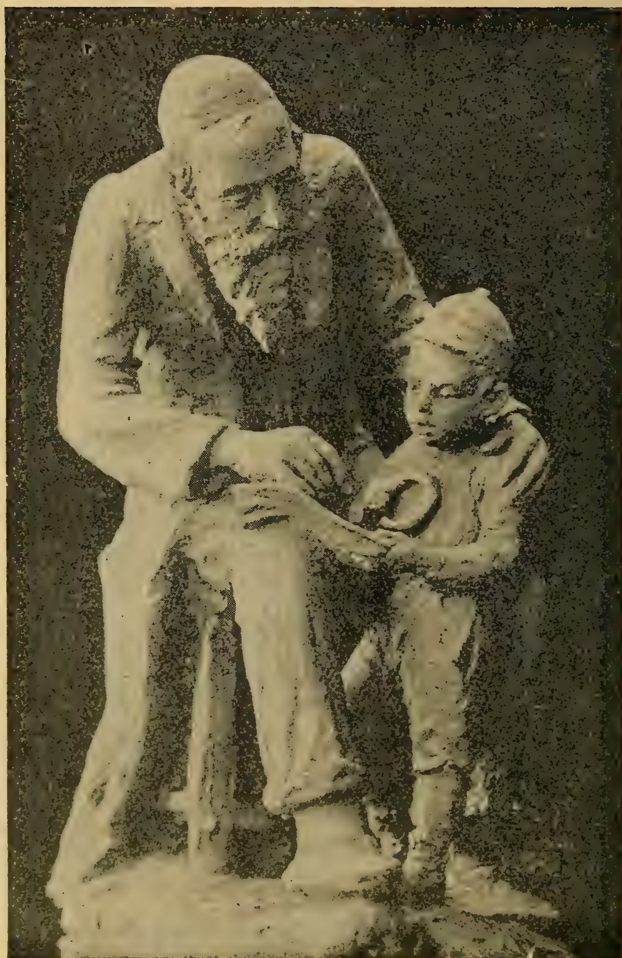
13

הַכֶּלֶב

הֲהָיִיתָ פַּעַם בִּכְפָר אוֹ בְּחַוַּת־אִכָּר? הֲיֵשׁ לָאִכָּר כֶּלֶב? מָה עוֹשֶׂה הַכֶּלֶב? מִפְּנֵי מִי שׁוֹמֵר הוּא אֶת הַבַּיִת? מָה הוּא עוֹשֶׂה, בִּרְאוֹתוֹ אִישׁ זָר קָרֵב אֶל הַבַּיִת? מָה עוֹשֶׂה הָאִכָּר, בְּשָׁמְעוֹ אֶת נְבִיחַת הַכֶּלֶב? הֲיֵשׁ גַּם לָרוֹעֶה כֶּלֶב? מַה שּׁוֹמֵר כֶּלֶב הָרוֹעֶה? מִפְּנֵי מִי הוּא שׁוֹמֵר אֶת הָעֵדֶר? מָה עוֹשֶׂה הַכֶּלֶב, בִּרְאוֹתוֹ זְאֵב קָרֵב אֶל הָעֵדֶר? הַחֲבִיבִים הַכְּלָבִים עַל הָאֲנָשִׁים? מִפְּנֵי מָה? הַאוֹהֲבִים הַכְּלָבִים אֶת בַּעֲלֵיהֶם? הֲשָׁמַעְתָּ סִפּוּר יָפֶה עַל אוֹדוֹת הַכֶּלֶב?

14
הַשִּׁעוּר הָרִאשׁוֹן

מִי הָאִישׁ הַזֶּה וּמִי הַיֶּלֶד? מִנַּיִן אַתָּה יוֹדֵעַ כִּי אָבִיו הוּא וְלֹא מוֹרֶה? מַה מְּלַמֵּד הָאָב אֶת בְּנוֹ? מַה יֵּשׁ בְּיַד הַיֶּלֶד? מִי נָתַן לוֹ אֶת הַכַּעַךְ הַזֶּה? לָמָּה נָתַן לוֹ אָבִיו אֶת הַכַּעַךְ?

15

הֶחָתוּל

הֲיֵשׁ בְּבֵיתְכֶם חָתוּל? לָמָּה לָכֶם הֶחָתוּל? מָתַי טוֹרֵף הֶחָתוּל אֶת הָעַכְבָּרִים, בַּיּוֹם אוֹ בַּלַּיְלָה? אֵיךְ יָכוֹל הֶחָתוּל לִתְפֹּשׂ אֶת הָעַכְבָּרִים בַּלַּיְלָה? בַּמֶּה הוּא תוֹפֵשׂ אוֹתָם? הַמְמַהֵר הֶחָתוּל לָרוּץ וְלִקְפּוֹץ? מַה צֶּבַע עוֹרוֹ?

אָפוֹר gray

16

סִמָּנֵי מִין נְקֵבָה

בַּקִּיר הַזֶּה יֵשׁ חַלּוֹן קָטָן וְדֶלֶת קְטַנָּה.

הַיֶּלֶד לוֹבֵשׁ מְעִיל דַּק וּכְתֹנֶת דַּקָּה.

לַיֶּלֶד יֵשׁ סֵפֶר גָּדוֹל וּמַחְבֶּרֶת גְּדוֹלָה.

בַּקְבּוּק קָטָן עוֹמֵד עַל חָבִית קְטַנָּה.

הָאִישׁ נוֹשֵׂא בְיָדוֹ סִדּוּר יָפֶה וְטַלִּית יָפָה.

כָּל שֵׁם שֶׁסּוֹפוֹ ־ת הוּא מִמִּין נְקֵבָה

בַּיִת הוּא מִמִּין זָכָר

כתב ולשון

סַדֵּר אֶת הַמִּלִּים בִּשְׁנֵי טוּרִים, בְּאֶחָד כָּל הַמִּלִּים מִמִּין זָכָר, וּבַשֵּׁנִי – הַמִּלִּים מִמִּין נְקֵבָה.

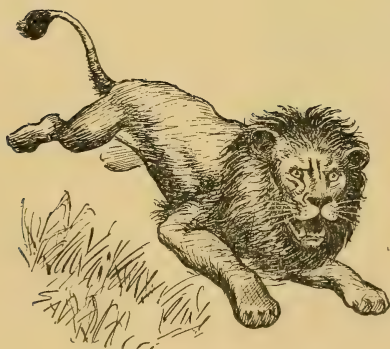
טַלִּית, עֵץ, עֵט, צַלַּחַת, אַדֶּרֶת, כַּוֶּרֶת, כִּבְשָׂה, אָרוֹן, קֶסֶת, רֶפֶת, כִּיס, דָּג, קֶשֶׁת, קוֹל, אַרְנֶבֶת, מַטֶּה, מִכְתָּב, מַעֲטָפָה, כִּסֵּא, סַפְסָל, תְּמוּנָה, אֲגוּדָה, זְכוּכִית.

17

מְצָא בְסִפְרְךָ עֶשְׂרִים שֵׁמוֹת שֶׁסּוֹפָם ־ָה אוֹ ־ת וְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם בְּמִשְׁפָּטִים, לְמָשָׁל: בַּשֵּׁם „שִׂמְלָה" הִשְׁתַּמֵּשׁ בַּמִּשְׁפָּט: לַאֲחוֹתִי יֵשׁ שִׂמְלָה לְבָנָה, וְכָאֵלֶּה.

18

מֶלֶךְ הַחַיּוֹת

הֶהָיִיתָ בְּגַן חַיּוֹת? הֲרָאִיתָ שָׁם אֲרִי? הַעַז הוּא אִם חַלָּשׁ? הֲפַחְדָן הוּא אִם אַמִּיץ לֵב? אֵיךְ קוֹרְאִים לוֹ? מַדּוּעַ קוֹרְאִים לוֹ מֶלֶךְ הַחַיּוֹת? הֲיֵשׁ חַיּוֹת גְּדוֹלוֹת מִמֶּנּוּ? מִי הֵן? הֲיֵשׁ חֲזָקוֹת מִמֶּנּוּ? מִי הֵן? הֲיֵשׁ אַמִּיצוֹת־לֵב מִמֶּנּוּ? מַה גָּדֵל עַל צַוָּארוֹ? אֵיפֹה יֵשׁ אֲרָיוֹת?

עַז חָזָק, גִּבּוֹר. פַּחְדָן coward. אַמִּיץ־לֵב brave. רַעֲמָה mane.

19

הַזְּאֵב

הֲרָאִיתָ זְאֵב בְּגַן הַחַיּוֹת? אֶל אֵיזוֹ חַיָּה הוּא דוֹמֶה? הֲטוֹב לִבּוֹ אִם לֹא? אֵיפֹה הוּא מוֹצֵא אֶת אָכְלוֹ? מָה הוּא עוֹשֶׂה כְּשֶׁהוּא פּוֹגֵשׁ בְּעֵדֶר כְּבָשִׂים בְּאֵין שׁוֹמֵר? מִי שׁוֹמֵר עַל הָעֵדֶר מִפְּנֵי הַזְּאֵב? הֲקָרָאתָ סִפּוּר עַל אֹדוֹת הַזְּאֵב?

20

הַצִּפּוֹר

הֲשׁוֹמֵעַ אַתָּה אֶת צִפְצוּף הַצִּפּוֹר? מָתַי? הֲנָעִים קוֹל צִפְצוּפָהּ? מָה עוֹשִׂים הָאֲנָשִׁים לְמַעַן שְׁמֹעַ אֶת צִפְצוּף הַצִּפּוֹר בְּבֵיתָם? בַּמֶּה הֵם שָׂמִים אֶת הַצִּפּוֹר? הֲנָעִים לַצִּפּוֹר לִהְיוֹת סְגוּרָה בִּכְלוּב? מַדּוּעַ לֹא? אֵיפֹה בוֹנָה הַצִּפּוֹר אֶת קִנָּהּ? מִי עוֹד אִתָּהּ בַּקֵּן?

21

הַבְּחִינָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת

מִי הוּא הַזָּקֵן הַזֶּה וּמִי הַנַּעַר? עַל מַה יוֹשֵׁב הַשָּׂב? עַל מַה יוֹשֶׁבֶת אֵם הַיֶּלֶד? הַזְּקֵנָה הִיא הָאֵם? הֲיָפָה הִיא? הֲלַמְדָן הוּא הַשָּׂב? מִנַּיִן אַתָּה יוֹדֵעַ זֹאת? אֵיפֹה עוֹמְדִים סִפְרֵי הַשָּׂב? לָמָּה הוּא בּוֹחֵן אֶת נֶכְדוֹ? בְּאֵיזֶה סֵפֶר קוֹרֵא הַנֶּכֶד? הֲיוֹדֵעַ הַיֶּלֶד אֶת אֲשֶׁר לָמַד? מֵאַיִן אַתָּה יוֹדֵעַ זֹאת? מָה אוֹחֶזֶת הָאֵם בְּיָדֶיהָ? מַה יֵּשׁ בַּקְּעָרָה? לְמִי תִתֵּן הָאֵם אֶת הַפֵּרוֹת הָאֵלֶּה? מָתַי תִתֵּן אוֹתָם?

22

סִמָּנֵי מִין נְקֵבָה

לְיֶלֶד קָטָן יֵשׁ יָד קְטַנָּה וְרֶגֶל קְטַנָּה.
לְאָחִי יֵשׁ עֵינַיִם כְּחֻלּוֹת.
לַחֲמוֹר יֵשׁ אָזְנַיִם אֲרֻכּוֹת.
לַנֶּשֶׁר יֵשׁ כְּנָפַיִם חֲזָקוֹת.
לְאִמִּי יֵשׁ מִסְפָּרַיִם קְטַנּוֹת.

שֵׁם כָּל עֶצֶם זוּגִי הוּא מִמִּין נְקֵבָה

23

אֵבָרִים וְשִׁמּוּשָׁם

בַּמֶּה רוֹאֶה הָאִישׁ? בַּמֶּה שׁוֹמֵעַ הָאִישׁ? בַּמֶּה הָאִישׁ הוֹלֵךְ? בַּמֶּה הָאִישׁ מְמַשֵּׁשׁ וְלוֹקֵחַ? בַּמֶּה הָאִישׁ מֵרִיחַ? בַּמֶּה הָאִישׁ מְדַבֵּר? בַּמֶּה הָאִישׁ אוֹכֵל? בַּמֶּה הָאִישׁ לוֹעֵס?

24

לְשַׁנּוֹת שִׁעוּר זֶה, הַשְּׁאֵלוֹת וְהַתְּשׁוּבוֹת, לִלְשׁוֹן נְקֵבָה: בַּמֶּה הָאִשָּׁה רוֹאָה וכו׳.

25

הַשֵּׁמוֹת: אֶבֶן, אֵשׁ, בְּאֵר, חֶרֶב, גֶּדֶר, כּוֹס, לָשׁוֹן וְצִפּוֹר הֵם מִמִּין נְקֵבָה.
הַשֵּׁמוֹת: דֶּרֶךְ, חָצֵר, כַּד, מַחֲנֶה, רוּחַ, שֶׁמֶשׁ – בָּאִים פַּעַם בִּלְשׁוֹן זָכָר וּפַעַם בִּלְשׁוֹן נְקֵבָה.

26

יָחִיד וְרַבִּים, יְחִידָה וְרַבּוֹת

יָחִיד	רַבִּים	יְחִידָה	רַבּוֹת
סוּס	סוּסִים	פָּרָה	פָּרוֹת
סַל	סַלִּים	קְעָרָה	קְעָרוֹת
עֵט	עֵטִים	שִׁמְשָׁה	שְׁמָשׁוֹת
עֵץ	עֵצִים	דֶּלֶת	דְּלָתוֹת
בֶּגֶד	בְּגָדִים	קֶסֶת	קְסָתוֹת
יֶלֶד	יְלָדִים	כֶּסֶת	כְּסָתוֹת
מֶלֶךְ !	מְלָכִים.		

בִּכְדֵי לְשַׁנּוֹת שֵׁם מִיָּחִיד לְרַבִּים מוֹסִיפִים ־ִים וּמִיחִידָה לְרַבּוֹת – ־וֹת

כְּתוֹב מִשְׁפָּטִים שֶׁבָּהֶם יָבֹאוּ הַשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה בְּרַבִּים וּבְרַבּוֹת:

סַפְסָל, סֵפֶר, קוֹף, נַעַר, נַעֲרָה, פִּנָּה, יֶלֶד, יַלְדָּה, תַּלְמִיד, תַּלְמִידָה, גַּלְגַּל, עֻגָּה, דֶּלֶת, דֶּרֶךְ, שׁוּרָה, פַּר, פָּרָה, מְנוֹרָה, נוֹצָה, כַּדּוּר.

27

שֵׁמוֹת זוּגִיִּים

יְחִידָה	זוּגוֹת
רֶגֶל	רַגְלַיִם
אֹזֶן	אָזְנַיִם
עַיִן	עֵינַיִם
יָד	יָדַיִם

28

נְטִיּוֹת שֵׁם

הָרִיב

שְׁנֵי יְלָדִים מָצְאוּ סֵפֶר וְהֵחֵלּוּ לָרִיב. „הַסֵּפֶר הַזֶּה סִפְרִי הוּא, כִּי אֲנִי מָצָאתִי אוֹתוֹ" — אָמַר הָאֶחָד. „לֹא, סִפְרִי הוּא, כִּי אֲנִי מָצָאתִי אוֹתוֹ" — קָרָא הַשֵּׁנִי. הֵחֵלּוּ הַיְלָדִים לִמְשׁוֹךְ אֶת הַסֵּפֶר, עַד אֲשֶׁר נִקְרַע לִשְׁנַיִם וְהַיְלָדִים נָפְלוּ אָרְצָה.

לִי	לָנוּ	שֶׁלִּי	שֶׁלָּנוּ		סַל
לְךָ	לָכֶם	שֶׁלְּךָ	שֶׁלָּכֶם	סַלִּי	סַלֵּנוּ
לָךְ	לָכֶן	שֶׁלָּךְ	שֶׁלָּכֶן	סַלְּךָ	סַלְּכֶם
לוֹ	לָהֶם	שֶׁלּוֹ	שֶׁלָּהֶם	סַלֵּךְ	סַלְּכֶן
לָהּ	לָהֶן	שֶׁלָּהּ	שֶׁלָּהֶן	סַלּוֹ	סַלָּם
				סַלָּהּ	סַלָּן

29

יוֹסִיפוֹן הַטִּפֵּשׁ

הָלַךְ יוֹסִיפוֹן עִם אָבִיו בַּשָּׂדֶה. רָאָה אִכָּר מַשְׁלִיךְ גַּרְגִּירִים. שָׁאַל יוֹסִיפוֹן אֶת אָבִיו:

— מָה הוּא עוֹשֶׂה? לָמָּה הוּא מַשְׁלִיךְ אֶת גַּרְגִּירָיו אַרְצָה?

עָנָה הָאָב:

— הוּא זוֹרֵעַ אֶת הַשָּׂדֶה. הַגַּרְגִּירִים הָאֵלֶּה יִצְמְחוּ וְיָבִיאוּ לוֹ גַּרְגִּירִים רַבִּים מְאֹד.

שָׁב יוֹסִיפוֹן אֶל בֵּיתוֹ, וּלְמָחֳרָת, טֶרֶם לֶכְתּוֹ אֶל בֵּית הַסֵּפֶר, נָתְנָה לוֹ אִמּוֹ אֲגוֹרוֹת אֲחָדוֹת לִקְנוֹת לוֹ אֲרֻחַת הַבֹּקֶר. לֹא קָנָה יוֹסִיפוֹן מְאוּמָה, בָּא אֶל הַגַּן, שָׂם אֶת הָאֲגוֹרוֹת בָּאֲדָמָה וְהָלַךְ אֶל בֵּית הַסֵּפֶר. כְּשֶׁשָּׁב מִשָּׁם שָׁאֲלָה אוֹתוֹ אִמּוֹ:

— מַה קָּנִיתָ, בְּנִי, בָּאֲגוֹרוֹת?

— לֹא קָנִיתִי מְאוּמָה, — עָנָה יוֹסִיפוֹן, — רָעֵב אֲנִי מְאֹד, לֹא אָכַלְתִּי כָּל הַבֹּקֶר.

— וְאַיֵּה אֲגוֹרוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְךָ? — שָׁאֲלָה הָאֵם.

— אֲגוֹרוֹתַי? — אֶת אֲגוֹרוֹתַי זָרַעְתִּי בָּאָרֶץ וְתִצְמַחְנָה לִי אֲגוֹרוֹת רַבּוֹת, רַבּוֹת מְאֹד.

לֹא	no, not	לוֹ	him

30

מַלֵּא אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַחֲסֵרוֹת:

אַבְרָהָם הָיָה יֶלֶד עָצֵל, הוּא לֹX לָמַד וְלֹX כָּתַב וְלֹX חָפֵץ לָלֶכֶת אֶל בֵּית הַסֵּפֶר. אָמַר לֹX אָבִיו: אִם לֹX תִלְמַד, לֹX תֵדַע דָּבָר. לֹX עָנָה לֹX הַיֶּלֶד דָּבָר, וְהֵחֵל לִלְמֹד בִּשְׁקִידָה.

31

כְּתוֹב עֲשָׂרָה מִשְׁפָּטִים, שֶׁבָּהֶם תִּכָּנֵסְנָה הַמִּלִּים: לֹא — (בְּאָלֶף) וְלוֹ — (בְּוָו).

32

עֵצָה טוֹבָה

אִמִּי, אִמִּי, לְכִי נָא עִמִּי
אֶל הַגִּנָּה,
שָׁם אֶקְטֹף פֶּרַח יָפֶה
אוֹ שׁוֹשַׁנָּה.
אִמִּי, אִמִּי, לְכִי נָא עִמִּי,
אֶל הַחֹרֶשׁ,
שָׁם אֶלְכֹּד זָמִיר קָטָן
אוֹ צִפֹּרֶת.

— הַשּׁוֹשַׁנִּים שֶׁבַּגַּנִּים,
בְּנִי, נִקְטָפוּ;
הַצִּפֳּרִים מֵהַיְּעָרִים
זֶה כְּבָר עָפוּ.
לֵךְ, יַקִּירִי, לְבֵית הַסֵּפֶר
וּלְמַד תּוֹרָה!
תּוֹרָה — אוֹרָה, הִיא יְקָרָה
מִכָּל סְחוֹרָה.

אִם	if	אִמִּי	my mother
עִם	with	עִמִּי	with me

33

הָאֵם וּבְנָהּ

הָאֵם לָבְשָׁה אֶת אַדַּרְתָּהּ וְחָבְשָׁה אֶת מִצְנַפְתָּהּ לְרֹאשָׁהּ וְאָמְרָה לָצֵאת אֶת הַבַּיִת.

– לְאָן תֵּלְכִי, אִמִּי? — שָׁאַל בְּנָהּ הַקָּטָן.

– אֶל הַדּוֹדָה – עָנְתָה הָאֵם.

– קְחִי נָא גַּם אוֹתִי עִמָּךְ — בִּקֵּשׁ הַיֶּלֶד.

– טוֹב – עָנְתָה הָאֵם – אָנֹכִי אֶקָּחֲךָ עִמִּי, אִם תַּבְטִיחַ לִי כִּי לֹא תִשְׁתּוֹבֵב וְלֹא תִצְעַק, רַק תְּשַׂחֵק עִם בֶּן־הַדּוֹדָה.

הִבְטִיחַ הַיֶּלֶד לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר צִוְּתָה לוֹ אִמּוֹ, וְהָלַךְ עִמָּהּ אֶל בֵּית דּוֹדָתוֹ.

34

מַלֵּא אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַחֲסֵרוֹת (אָלֶף אוֹ עַיִן)

xם אַתָּה חָפֵץ לָלֶכֶת לְטַיֵּל בֹּא נָא xמִּי. אַל תְּשַׂחֵק xם יְלָדִים שׁוֹבָבִים. שָׁם הוֹלֶכֶת אֵם xם בְּנָהּ. xם חָפֵץ אַתָּה לָדַעַת – שֵׁב וּלְמַד.

35

כְּתוֹב עֲשָׂרָה מִשְׁפָּטִים וְהַכְנֵס בָּהֶם אֶת הַמִּלִּים: אִם (בְּאָלֶף) עִם (בְּעַיִן) אִמִּי (בְּאָלֶף) עִמִּי (בְּעַיִן)

36

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה:

גַּן, בַּד, גַּג, גַּל, חַג, כַּד, קַשׁ, שַׂק, נֵר, זֵר.

37

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה:

אַף (אַפִּי) גַּב (גַּבִּי) כַּף (כַּפִּי) סַף (סִפִּי) בַּת (בִּתִּי) פַּת (פִּתִּי) מַס (מִסִּי) קֵן (קִנִּי) חֵץ (חִצִּי) עֵז (עִזִּי) עֵת (עִתִּי) צֵל (צִלִּי) שֵׁן (שִׁנִּי) אֵם (אִמִּי).

תַּרְגִּילִים בִּנְטִיּוֹת הַשֵּׁמוֹת

הַשְׁמֵט אֶת הַמִּלָּה „שֶׁל" וְהַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

אָנֹכִי הוֹצֵאתִי אֶת צִפּוֹר (שֶׁלִּי) מִכְּלוּב (שֶׁלָּהּ), וְהִיא עָפָה אֶל קֵן (שֶׁלָּהּ), אֲשֶׁר בָּנְתָה לָהּ עַל אֶחָד מֵעֲצֵי גַּן (שֶׁלָּנוּ). אָח (שֶׁלִּי) הַקָּטָן לָקַח אֶת שַׂק (שֶׁלִּי) וְיָצָא אֶל גַּן (שֶׁלָּנוּ) וּמִלֵּא אֶת שַׂק (שֶׁלִּי) עָפָר. בְּעֵת הָאֲרוּחָה לָקַח אָח (שֶׁלִּי) הַקָּטָן אֶת כַּף (שֶׁלִּי) לֶאֱכֹל בָּהּ, כָּעֲסָה אֵם (שֶׁלָּנוּ) עַל הַדָּבָר הַזֶּה וְאָמְרָה לוֹ: אֱכֹל בְּכַף (שֶׁלְּךָ).

38

הַחֲמוֹר

הֲרָאִיתָ חֲמוֹר? אֵיפֹה? מָה הֵן אָזְנָיו, זְקוּפוֹת אוֹ תְּלוּיוֹת לְמַטָּה? אֲרֻכּוֹת אוֹ קְצָרוֹת? הֲיֵשׁ לַחֲמוֹר זָנָב? מָה הוּא זְנָבוֹ, עָבֶה אוֹ דַק? מָה הַחֲמוֹר אוֹכֵל? מָה הוּא שׁוֹתֶה? אֵיפֹה יֵשׁ חֲמוֹרִים רַבִּים? הֲרָאִיתָ אִישׁ רוֹכֵב עַל חֲמוֹר? הֲקָרָאתָ סִפּוּר עַל אֹדוֹת הַחֲמוֹר?

39

הַגָּמָל

הֲיֵשׁ בַּמִּדְבָּר עֵשֶׂב? הֲיֵשׁ בַּמִּדְבָּר מַיִם? הֲיוּכַל הַסּוּס לַעֲבוֹר אֶת הַמִּדְבָּר? מַדּוּעַ לֹא? הֲיוּכַל הַחֲמוֹר לַעֲבוֹר אֶת הַמִּדְבָּר? מַדּוּעַ לֹא? וּמִי עוֹבֵר אֶת הַמִּדְבָּר? מַדּוּעַ יוּכַל הַגָּמָל לַעֲבוֹר אֶת הַמִּדְבָּר? לְאָן הוּא מְקַבֵּץ אֶת הַמַּיִם? הֲיֵשׁ לְכָל גָּמָל דַּבֶּשֶׁת אַחַת? הֲרָאִיתָ גָּמָל? אֵיפֹה קָרָאתָ עַל אֹדוֹת הַגָּמָל?

40

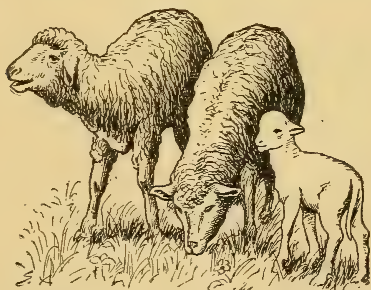
הַסְּנָאִי

הַהוֹלֵךְ אַתָּה לְטַיֵּל בְּגַן הָעִיר? הֲרוֹאֶה אַתָּה שָׁם סְנָאִים? מָה הֵם עוֹשִׂים בַּגַּן? מָה הֵם אוֹכְלִים? הֲנוֹתֵן אַתָּה לָהֶם אֱגוֹזִים לְמַתָּנָה? הֲרָאִיתָ סְנָאִי עוֹלֶה עַל שְׁכֶם אִישׁ אוֹ עַל יָדוֹ לָקַחַת אֱגוֹזִים? מָה הוּא זְנָבוֹ? הַאוֹהֵב אַתָּה סְנָאִים? מַדּוּעַ?

41

הַכִּבְשָׂה

מִמַּה אוֹרְגִים אֶרֶג לִבְגָדִים? מֵאַיִן לוֹקְחִים אֶת הַצֶּמֶר? מִי רוֹעֶה כְּבָשִׂים וּכְבָשׂוֹת? אֵיפֹה הוּא רוֹעֶה אֶת הַכְּבָשִׂים? הֲרוֹעֶה הוּא כִּבְשָׂה יְחִידָה אוֹ עֵדֶר? מָתַי גּוֹזְזִים אֶת צֶמֶר הַכִּבְשָׂה, בַּקַּיִץ אוֹ בַחֹרֶף? מַדּוּעַ לֹא בַחֹרֶף? מָה הַכִּבְשָׂה אוֹכֶלֶת? מָה הִיא שׁוֹתָה? מַה יֵּשׁ בְּרֹאשׁ הַכִּבְשָׂה? הֲנוֹגַחַת הַכִּבְשָׂה בַּקַּרְנַיִם?

אֶרֶג (woven) material. צֶמֶר wool. מִסְפָּרַיִם scissors.

42

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

עָם (עַמִּי) יָם (יַמִּי) חֹק (חֻקִּי) דֹּב (דֻּבִּי) תֹּף (תֻּפִּי) בֵּן (בְּנִי, בִּנְךָ, בְּנֵךְ) שֵׁם (שְׁמִי, שִׁמְךָ, שְׁמֵךְ, שִׁמְכֶם).

43

נְטִיּוֹת הַשֵּׁם

דָּבָר		אֶבֶן	
דְּבָרִי	דְּבָרֵנוּ	אַבְנִי	אַבְנֵנוּ
דְּבָרְךָ	דְּבַרְכֶם	אַבְנְךָ	אַבְנְכֶם
דְּבָרֵךְ	דְּבַרְכֶן	אַבְנֵךְ	אַבְנְכֶן
דְּבָרוֹ	דְּבָרָם	אַבְנוֹ	אַבְנָם
דְּבָרָהּ	דְּבָרָן	אַבְנָהּ	אַבְנָן

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

נֶפֶשׁ, מֶלֶךְ (מַלְכִּי), גֶּפֶן, יֶלֶד, כֶּלֶב (כַּלְבִּי), כֶּסֶף (כַּסְפִּי), כֶּרֶם, לֶחֶם, צֶלֶם, צֶמֶר, קֶרֶן, רֶגֶל, שֶׁמֶן, דֶּרֶךְ, דֶּלֶת (דַּלְתִּי), קֶשֶׁת (קַשְׁתִּי), קֶסֶת (קַסְתִּי).

44

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

אֶרֶץ, חֶרֶב, עֵגֶל (עֶגְלִי), חֵפֶץ (חֶפְצִי), עֵדֶר (עֶדְרִי), סֵפֶר (סִפְרִי), חֵשֶׁק (חִשְׁקִי), מֵצַח (מִצְחִי).

45

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

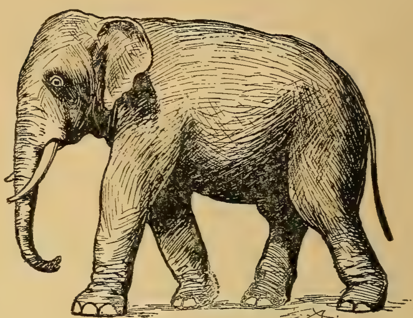
מוֹרֶה (מוֹרִי, מוֹרְךָ, מוֹרֵהוּ). מַטֶּה (מַטִּי, מַטְּךָ, מַטֵּהוּ). פֶּה (פִּי, פִּיךָ, פִּיךְ, פִּיו, פִּיהָ). אָח (אָחִי, אָחִיךָ, אָחִיו, אָחִיהָ, אֲחִיכֶם, אֲחִיהֶם). אָב (אָבִי, אָבִיךָ, אָבִיו, אָבִיהָ, אֲבִיכֶם, אֲבִיהֶם).

תַּרְגִּילִים בִּנְטִיּוֹת הַשֵּׁמוֹת

מוֹרֶה (שֶׁלָּנוּ) קָרָא לְפָנֵינוּ סִפּוּר יָפֶה מְאֹד. בִּקַּשְׁתִּי מִמֶּנּוּ וְנָתַן לִי אֶת סֵפֶר (שֶׁלּוֹ) זֶה לְקַחְתּוֹ אֶל בַּיִת (שֶׁלִּי). אָב (שֶׁלִּי) בִּקֵּשׁ מִמֶּנִּי לְהַגִּישׁ לוֹ אֶת מַטֶּה (שֶׁלּוֹ). הַיּוֹם קִבֵּל אָב (שֶׁלִּי) מִכְתָּב מִמּוֹרֶה (שֶׁלּוֹ) הַזָּקֵן, מִכְתָּב (שֶׁלּוֹ) הָיָה מְעַנְיֵן מְאֹד. לְרֵעַ (שֶׁלִּי) יֵשׁ כֶּלֶב, וְהוּא אוֹהֵב מְאֹד אֶת כֶּלֶב (שֶׁלּוֹ), הוּא נוֹתֵן לוֹ מִלֶּחֶם (שֶׁלּוֹ) וּמִמַּשְׁקֶה (שֶׁלּוֹ). וְהַכֶּלֶב אוֹהֵב אֶת רֵעַ (שֶׁלִּי) וְהוּא מְלַוֶּה אוֹתוֹ תָּמִיד. אָב (שֶׁלִּי) נָתַן לִי שֶׁקֶל אֶחָד וְצִוָּה עָלַי לִשְׁמוֹר עַל כֶּסֶף (שֶׁלִּי). בְּעֵת לֶכְתִּי לְבֵית הַסֵּפֶר פָּגַשׁ בִּי רֵעַ (שֶׁלִּי), וְחָפֵץ לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ אִתִּי, אַךְ אָנֹכִי יָרֵאתִי פֶּן אֶאֱחַר וְלָכֵן מִהַרְתִּי לָלֶכֶת לְדֶרֶךְ (שֶׁלִּי).

46

הַפִּיל

הַבֵּט נָא אֶל הַפִּיל, הֶשָׁמֵן הוּא אִם רָזֶה? הֲקַל הוּא אִם כָּבֵד? מָה הֵן רַגְלָיו? מָה הוּא חָטְמוֹ? מָה הוּא הַדָּבָר הַלָּבָן הַנִּרְאֶה מִצַּד חָטְמוֹ? מָה הֵן אָזְנָיו, זְקוּפוֹת לְמַעְלָה אוֹ תְּלוּיוֹת לְמַטָּה? מָה הוּא זְנָבוֹ? מָה עוֹשֶׂה הַפִּיל בְּחָטְמוֹ? הֲרָאִיתָ פִּיל? אֵיפֹה? הֲיוֹדֵעַ אַתָּה לְסַפֵּר סִפּוּר עַל הַפִּיל?

זְקוּפוֹת standing upright. הֹדוּ India.

47

הַצְּפַרְדֵּעַ

הֲשָׁמַעְתָּ אֶת קִרְקוּר הַצְּפַרְדְּעִים? אֵיפֹה? מָתַי? (בָּאָבִיב, בַּקַּיִץ) אֵיפֹה הִיא גָּרָה, בַּיַּבָּשָׁה אוֹ בַמַּיִם? מָה הִיא עוֹשָׂה בְּרַגְלֶיהָ? מָה הִיא אוֹכֶלֶת? (זְבוּבִים) בַּמֶּה הִיא צָדָה אֶת הַזְּבוּבִים? (בְּלָשׁוֹן).

48

הַנָּחָשׁ

אֵיפֹה יֵשׁ נְחָשִׁים? הֲיֵשׁ לַנָּחָשׁ רַגְלַיִם לָלֶכֶת בָּהֶן? וְאֵיךְ הוּא עוֹבֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם? הֶאָרוֹךְ הוּא אִם קָצֵר? הֲיֵשׁ לַנָּחָשׁ שִׁנַּיִם? מָה הוּא אוֹכֵל? הֲיֵשׁ גַּם נְחָשִׁים מְסֻכָּנִים? הַאוֹהֲבִים הָאֲנָשִׁים אֶת הַנְּחָשִׁים?

זָחֹל to creep. מְסֻכָּן dangerous.

49

נְטִיּוֹת הַשֵּׁם

פָּרָה, פָּרָתִי, פָּרָתְךָ, פָּרָתֵךְ, פָּרָתוֹ, פָּרָתָהּ,
פָּרָתֵנוּ, פָּרַתְכֶם, פָּרַתְכֶן, פָּרָתָם, פָּרָתָן.

50

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

שְׂנִיאָה, כְּלִמָּה, בְּשׂוֹרָה, גְּבוּרָה, אֲגֻדָּה, שִׁפְחָה, תְּהִלָּה,
תַּלְמִידָה, יַלְדָּה, סַפָּה, מִטָּה, תִּקְוָה, עֲגָלָה, חָכְמָה.

51

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

צְעָקָה (צַעֲקָתִי) קְעָרָה (קַעֲרָתִי) בְּרָכָה (בִּרְכָּתִי) מְלָאכָה (מְלַאכְתִּי) חֲבֵרָה (חֲבֶרְתִּי).

52

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

מִשְׁפָּחָה (מִשְׁפַּחְתִּי) טַבַּעַת (טַבַּעְתִּי) אַמְתַּחַת (אַמְתַּחְתִּי) מֶלְתָּחָה (מֶלְתַּחְתִּי).

תַּרְגִּילִים בִּנְטִיּוֹת הַשֵּׁמוֹת

נַעֲרָה אַחַת קְטַנָּה הָלְכָה לְבֵית הַסֵּפֶר. בְּיָד (שֶׁלָּהּ) הָאַחַת הָיוּ סֵפֶר (שֶׁלָּהּ) וּבְיָד (שֶׁלָּהּ) הַשְּׁנִיָּה הָיְתָה עֻגָּה (שֶׁלָּהּ). רָדַף אַחֲרֶיהָ כֶּלֶב וְגָזַל מִיָּד (שֶׁלָּהּ) אֶת עֻגָּה (שֶׁלָּהּ), כָּעֲסָה עָלָיו הַיַּלְדָּה, הִשְׁלִיכָה אֶת סֵפֶר (שֶׁלָּהּ) וְאֶת מַחְבֶּרֶת (שֶׁלָּהּ) אַרְצָה, וְאָמְרָה: אַתָּה אָכַלְתָּ אֶת עֻגָּה (שֶׁלִּי), הֵא לְךָ גַּם אֶת סֵפֶר (שֶׁלִּי) וְאֶת מַחְבֶּרֶת (שֶׁלִּי) וְלֵךְ אַתָּה אֶל בֵּית הַסֵּפֶר.

יֵשׁ שֵׁמוֹת מִמִּין זָכָר הַבָּאִים בְּרַבִּים בְּסִמָּן ־וֹת, כְּגוֹן: אָב, אוֹצָר, אַרְמוֹן, בּוֹר, גַּג, גּוֹרָל, חֲלוֹם, חַלּוֹן, כִּסֵּא, לוּחַ, לַיִל, מִזְבֵּחַ, לֵב, מָקוֹם, מַקֵּל, נֵר, עוֹר, צְרוֹר, צוֹם, קִיר, קוֹל, שֻׁלְחָן, שֵׁם, כִּנּוֹר.

יֵשׁ שֵׁמוֹת מִמִּין נְקֵבָה הַבָּאִים בָּרַבִּים בְּסִמָּן ־ִים, כְּגוֹן: אִשָּׁה (נָשִׁים), בֵּיצָה, גַּחֶלֶת, (גֶּחָלִים), דְּבוֹרָה, חִטָּה, יוֹנָה, לְבֵנָה, מִלָּה, נְמָלָה, עֲדָשָׁה, רֶפֶת (רְפָתִים), שִׁבֹּלֶת (שִׁבֳּלִים), תְּאֵנָה.

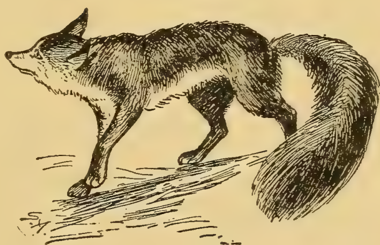
53
הַדֹּב

הֲרָאִיתָ דֹּב? אֵיפֹה? הֲגָדוֹל הוּא אִם קָטָן? הֲיָכֹל הַדֹּב לְמַהֵר לָרוּץ? מַדּוּעַ לֹא? הֲיָכֹל הַדֹּב לְטַפֵּס עַל עֵץ? אִם רוֹאֶה הַדֹּב כַּוֶּרֶת עַל עֵץ — מָה הוּא עוֹשֶׂה? לָמָּה הוּא מְטַפֵּס עַל הָעֵץ? מָה הוּא עוֹשֶׂה בַּחֹרֶף?

טַפֵּס to climb. כַּוֶּרֶת bee-hive.

54
הַשּׁוּעָל הֶעָרוּם

בַּמֶּה מְצֻיָּן הַשּׁוּעָל מִיֶּתֶר חַיּוֹת הַיַּעַר? הֲקָרָאתָ אוֹ הֲשָׁמַעְתָּ סִפּוּרִים עַל עָרְמַת הַשּׁוּעָל? מָה הוּא אוֹכֵל? אַיֵּה הוּא מוֹצֵא בָּשָׂר? אֵיזֶה בָּשָׂר הוּא אוֹהֵב? מָתַי הוּא יוֹצֵא לִטְרֹף טֶרֶף, בַּיּוֹם אוֹ בַלַּיְלָה?

55

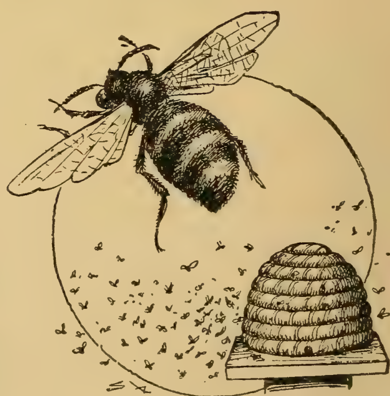
הַצְּבִי

הַמְמַהֵר הַצְּבִי לָרוּץ? אֵיזוֹ רַגְלַיִם יֵשׁ לוֹ? הֶעָבֶה הוּא אִם דַּק? הֲיָפֶה הוּא הַצַּוָּאר? בַּמֶּה הוּא יָפֶה? הֲיֵשׁ גַּם לַבְּהֵמוֹת קַרְנַיִם כְּקַרְנֵי הַצְּבִי? בַּמֶּה נִבְדָּלוֹת הֵן קַרְנֵי הַצְּבִי מִקַּרְנֵי הַפָּרָה וְהַכִּבְשָׂה?

56

הַדְּבוֹרָה

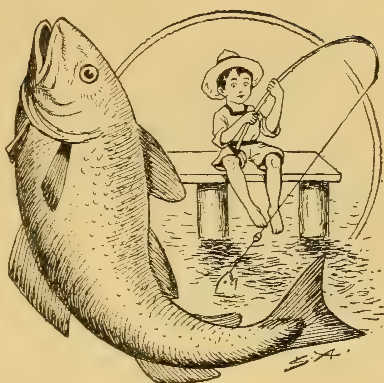

הֲרָאִיתָ כַּוֶּרֶת? מַה יֵּשׁ בַּכַּוֶּרֶת? מִי עוֹשֶׂה אֶת הַדְּבַשׁ? הֲטוֹב הַדְּבַשׁ לְמַאֲכָל? מַדּוּעַ? הֲטוֹב לָגֶשֶׁת אֶל הַכַּוֶּרֶת? מַדּוּעַ לֹא? בַּמֶּה הַדְּבוֹרָה עוֹקֶצֶת? (בָּעֹקֶץ) מַה מַּרְגִּישׁ הָאִישׁ אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָקְצָה אוֹתוֹ הַדְּבוֹרָה? וְאִם אִישׁ חָפֵץ לָגֶשֶׁת אֶל הַכַּוֶּרֶת — בַּמֶּה הוּא מֵגֵן עַל עַצְמוֹ? מָה הוּא אֹכֶל הַדְּבוֹרָה? מָה עוֹשָׂה הַדְּבוֹרָה מֵאֲבַק הַפְּרָחִים?

כְּאֵב pain. **אָבָק** dust. **מַסְוֶה** mask. **כְּסָיוֹת** gloves.

57

הַדָּגִים

הַאוֹכֵל אַתָּה דָּגִים? מָתַי? הֲטוֹבִים הַדָּגִים לְמַאֲכָל? אֵיפֹה מְצוּיִים הַדָּגִים? מִי דָּג אוֹתָם? בַּמֶּה דָּגִים אוֹתָם? הֲנִסִּיתָ גַּם אַתָּה לָדוּג דָּגִים?

רֶשֶׁת net. חַכָּה hook. דַּיָּג fisherman.

58

נְטִיּוֹת הַשֵּׁם, רַבִּים וְרַבּוֹת

סַלִּים	דְּבָרִים	פֵּרוֹת
סַלַּי	דְּבָרַי	פֵּרוֹתַי
סַלֶּיךָ	דְּבָרֶיךָ	פֵּרוֹתֶיךָ
סַלַּיִךְ	דְּבָרַיִךְ	פֵּרוֹתַיִךְ
סַלָּיו	דְּבָרָיו	פֵּרוֹתָיו
סַלֶּיהָ	דְּבָרֶיהָ	פֵּרוֹתֶיהָ
סַלֵּינוּ	דְּבָרֵינוּ	פֵּרוֹתֵינוּ
סַלֵּיכֶם	דִּבְרֵיכֶם	פֵּרוֹתֵיכֶם
סַלֵּיכֶן	דִּבְרֵיכֶן	פֵּרוֹתֵיכֶן
סַלֵּיהֶם	דִּבְרֵיהֶם	פֵּרוֹתֵיהֶם
סַלֵּיהֶן	דִּבְרֵיהֶן	פֵּרוֹתֵיהֶן

59

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה:

עַמִּים, מִטּוֹת, חַלּוֹנוֹת, מְלָכִים (מְלָכַי, מַלְכֵיכֶם) עֲבָדִים (עַבְדֵיכֶם) חֲדָרִים (חַדְרֵיכֶם).

60

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה:

אָבוֹת (אֲבוֹתַי), חֻקִּים, שִׁנַּיִם (שִׁנַּי), יָדַיִם (יְדֵיכֶם) בָּנוֹת (בְּנוֹתַי), בָּנִים, (בְּנֵיכֶם), דָּגִים (דְּגֵיכֶם).

61

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה:

שְׁוָרִים, רוּחוֹת, בָּתִּים, אֲחוּזוֹת, מַתָּנוֹת (מַתְּנוֹתַי), מְגִלּוֹת.

62

הַטֵּה אֶת הַשֵּׁמוֹת:

נְעָלִים, (נְעָלַי, נַעֲלֶיךָ) נְעָרִים, יְעָרִים.

תַּרְגִּילִים בִּנְטִיּוֹת הַשֵּׁמ"ת

אֲנִי נָעַלְתִּי אֶת נְעָלִים (שֶׁלִּי) הַחֲדָשׁוֹת וְיָצָאתִי הַחוּצָה, וְהִנֵּה הֵחֵל הַגֶּשֶׁם לָרֶדֶת וּנְעָלִים (שֶׁלִּי) לְכָלְכוּ. נְעָרִים שׁוֹבָבִים אֲחֵרִים קָפְצוּ

עַל עֲגָלָה בְּעֵת מְרוּצָתָהּ וְנָפְלוּ אַרְצָה וּבְגָדִים (שֶׁלָּהֶם) נִקְרְעוּ. גַּנָּבִים הִתְפָּרְצוּ בַלַּיְלָה אֶל חֲצַר אִכָּר וְגָנְבוּ אֶת סוּסִים (שֶׁלּוֹ) וְאֶת פָּרוֹת (שֶׁלּוֹ) וְאֶת כָּל כֵּלִים (שֶׁלּוֹ). הָאִישׁ הַזֶּה הוּא לְבַדּוֹ בְּבֵיתוֹ כִּי בָנִים (שֶׁלּוֹ) וּבָנוֹת (שֶׁלּוֹ) נָסְעוּ מִן הָעִיר. נָשָׂאתִי שְׁתֵּי אַמְתָּחוֹת מְלֵאוֹת תַּפּוּחִים, אַמְתָּחוֹת (שֶׁלִּי) נִקְרְעוּ וְכָל תַּפּוּחִים (שֶׁלִּי) נָפְלוּ אָרְצָה.

63

הַסְּנוּנִיּוֹת

עַל שְׂפַת מַעֲשֵׁנָה אַחַת עָשׂוּ לָהֶן הַסְּנוּנִיּוֹת קֵן. וּבַקֵּן הָיוּ אַרְבָּעָה אֶפְרֹחִים קְטַנִּים, אֲשֶׁר עַל עוֹרָם הָיוּ נוֹצוֹת קְטַנּוֹת, וְגַם כַּנְפֵיהֶם הָיוּ רַכּוֹת וְלֹא יָכְלוּ לָעוּף עוֹד. פַּעַם יָצְאוּ הָאָב וְהָאֵם מִן הַקֵּן לְבַקֵּשׁ אֹכֶל, וְטֶרֶם לֶכְתָּם אָמְרוּ אֶל אֶפְרֹחֵיהֶם: עוֹד קְטַנִּים אַתֶּם, אַל תֵּצְאוּ מֵהַקֵּן וְאַל תְּנַסּוּ לָעוּף, כִּי תִפְּלוּ וְתִנָּזְקוּ. אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִרְחִיקוּ הָאָב וְהָאֵם מִן הַקֵּן שָׁכְחָה סְנוּנִית קְטַנָּה אַחַת אֶת מִצְוַת הוֹרֶיהָ וַיֵּצְאָה מִן הַקֵּן וְחָפְצָה לָעוּף, וְהִנֵּה נָפְלָה אֶל תּוֹךְ הַמַּעֲשֵׁנָה וָמֵתָה.

וְשָׁלֹשׁ הַסְּנוּנִיּוֹת בָּכוּ בְּקוֹל מַר עַל מוֹת אֲחוֹתָן.

סְנוּנִית swallow. מַעֲשֵׁנָה chimney. תִּנָּזְקוּ you will hurt yourself.

עַל	on, upon	אַל!	no, don't
אֶל	to		

64

מַלֵּא אֶת הָאוֹת א׳ אוֹ ע׳ הַחֲסֵרָה:

בְּבֵית הַסֵּפֶר יֵשׁ מוֹרִים וְתַלְמִידִים. הַמּוֹרֶה יוֹשֵׁב אַל הַכִּסֵּא וְהַתַּלְמִידִים יוֹשְׁבִים אַל הַסַּפְסָלִים. לַסַּפְסָלִים יֵשׁ מַכְתֵּבוֹת, בִּשְׁעַת הַקְּרִיאָה מוּנָחִים הַסְּפָרִים הַפְּתוּחִים אַל הַמַּכְתֵּבוֹת, תַּלְמִיד אֶחָד כּוֹתֵב בְּעִפָּרוֹן אַל הַמַּכְתֵּבָה, וְהַמּוֹרֶה אוֹמֵר לוֹ: אַל תִּכְתּוֹב אַל הַמַּכְתֵּבָה, כְּתוֹב בַּמַּחְבֶּרֶת.

65

עַל		אֶל	
עָלַי	עָלֵינוּ	אֵלַי	אֵלֵינוּ
עָלֶיךָ	עֲלֵיכֶם	אֵלֶיךָ	אֲלֵיכֶם
עָלַיִךְ	עֲלֵיכֶן	אֵלַיִךְ	אֲלֵיכֶן
עָלָיו	עֲלֵיהֶם	אֵלָיו	אֲלֵיהֶם
עָלֶיהָ	עֲלֵיהֶן	אֵלֶיהָ	אֲלֵיהֶן

66

עָנִי עוֹשֶׂה צְדָקָה

אֵיפֹה יָשַׁב הֶעָנִי הָעִוֵּר? מִי עָבַר שָׁם? הֶהָיָה גַּם הֶעָנִי הַשֵּׁנִי עִוֵּר? מָה חָשַׁב הַפִּקֵּחַ בְּלִבּוֹ? מַה נָּתַן לַחֲבֵרוֹ הָעִוֵּר?

67

צִפּוֹר חֲכָמָה

אֵיפֹה הָיְתָה הַצִּפּוֹר? מֶה חָפְצָה הַצִּפּוֹר? מַדּוּעַ לֹא שָׁתְתָה? הֲמָצְאָה מַיִם? אֵיפֹה? כַּמָּה מַיִם הָיוּ בַּכַּד? מַדּוּעַ לֹא שָׁתְתָה מִן הַכַּד? מַדּוּעַ לֹא יָכְלָה לִשְׁתּוֹת מִן הַכַּד? בְּאֵיזֶה אֹפֶן הֶעֶלְתָה אֶת הַמַּיִם בַּכַּד?

68

הָעוֹרֵב וְהַשּׁוּעָל

אֵיפֹה עָמַד הָעוֹרֵב? מֶה הָיָה בְּפִיו? כִּי עָבַר לִפְנֵי הָעֵץ? אֵיךְ יָדַע הַשּׁוּעָל כִּי הָעוֹרֵב אוֹכֵל בָּשָׂר? מֶה אָמַר הַשּׁוּעָל לָאֲרִי? לָמָּה אָמַר לוֹ כָּכָה? הַהֶאֱמִין לוֹ הָעוֹרֵב? וּמֶה עָשָׂה? מֶה עָשָׂה הַשּׁוּעָל?

69

הַכֶּלֶב הַטּוֹב

כַּמָּה יְלָדִים הָיוּ לָאִישׁ? אֵיזֶה כֶּלֶב הָיָה לָאִישׁ? אֶת מִי אָהַב הַכֶּלֶב וְאֶת מִי אָהֲבוּ הַיְלָדִים? לְאָן הָלְכוּ הַיְלָדִים? מֶה חָפֵץ אַחַד הַיְלָדִים לַעֲשׂוֹת? מַה קָּרָה לוֹ? מֶה עָשׂוּ שְׁנֵי הָאַחִים הַנּוֹתָרִים? מִי שָׁמַע אֶת קוֹל צַעֲקָתָם? מֶה עָשָׂה הַכֶּלֶב?

70

בַּעֲלֵי מוּם

מָה הוּא עִוֵּר? מָה הוּא אִלֵּם? מָה הוּא חֵרֵשׁ? מָה הוּא חִגֵּר? מָה הוּא גִּבֵּן? מָה הִיא עִוֶּרֶת?

71

אֵינֶנִּי	אֵינֶנּוּ
אֵינְךָ	אֵינְכֶם
אֵינֵךְ	אֵינְכֶן
אֵינֶנּוּ (אֵינוֹ)	אֵינָם
אֵינֶנָּה (אֵינָהּ)	אֵינָן

72

עָבַר, הֹוֶה וְעָתִיד

אֶתְמוֹל הָיִיתִי בְּבֵית דּוֹדִי וְהִשְׁתַּעֲשַׁעְתִּי עִם בֶּן דּוֹדִי הַקָּטָן, הַיּוֹם אֲנִי כּוֹתֵב לוֹ מִכְתָּב וּמוֹדִיעַ לוֹ, כִּי מָחָר אָבוֹא אֵלָיו עוֹד הַפַּעַם.

73

נְטִיּוֹת הַפֹּעַל

הֹוֶה

אֲנִי סוֹגֵר	אֲנַחְנוּ סוֹגְרִים
אַתָּה סוֹגֵר	אַתֶּם סוֹגְרִים
אַתְּ סוֹגֶרֶת	אַתֶּן סוֹגְרוֹת
הוּא סוֹגֵר	הֵם סוֹגְרִים
הִיא סוֹגֶרֶת	הֵן סוֹגְרוֹת

עָבָר

אֲנִי סָגַרְתִּי	אֲנַחְנוּ סָגַרְנוּ
אַתָּה סָגַרְתָּ	אַתֶּם סְגַרְתֶּם
אַתְּ סָגַרְתְּ	אַתֶּן סְגַרְתֶּן
הוּא סָגַר	הֵם סָגְרוּ
הִיא סָגְרָה	הֵן סָגְרוּ

74

הַטֵּה אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה בְּהֹוֶה וּבְעָבָר:

אֲנִי פּוֹגֵשׁ אֶת אָחִי
אֲנִי שׁוֹמֵר אֶת בֵּיתִי
אֲנִי לוֹבֵשׁ אֶת בְּגָדִי

75

עָתִיד

אֲנִי אֶסְגֹּר	אֲנַחְנוּ נִסְגֹּר
אַתָּה תִסְגֹּר	אַתֶּם תִסְגְּרוּ
אַתְּ תִסְגְּרִי	אַתֶּן תִּסְגֹּרְנָה
הוּא יִסְגֹּר	הֵם יִסְגְּרוּ
הִיא תִסְגֹּר	הֵן תִּסְגֹּרְנָה

צִוּוּי

סְגֹר! סִגְרִי!
סִגְרוּ! סְגֹרְנָה!

76

הַטֵּה אֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר בַּשִּׁעוּר 74 בֶּעָתִיד

77

סְמִיכוּת

יַעֲקֹב הָרוֹעֶה

יַעֲקֹב בֶּן־הָרוֹעֶה רָעָה אֶת פָּרַת־אָבִיו בַּשָּׂדֶה, לֹא רָחוֹק מִגַּן־הַפְּרִי וְגִנַּת־הַיְּרָקוֹת. חָפֵץ הַנַּעַר לַעֲלוֹת עַל עֵץ־הַתַּפּוּחִים, לִקְטֹף תַּפּוּחִים אֲחָדִים וְלֶאֱכוֹל מֵהֶם. הוּא עָזַב אֶת הַפָּרָה לְבַדָּהּ, עָלָה עַל גֶּדֶר־הַגַּן וּמִשָּׁם עַל הָעֵץ. בָּעֵת הַהִיא מָצְאָה הַפָּרָה מְקוֹם־פֶּרֶץ, כִּי אֶחָד מִקַּרְשֵׁי־הַגָּדֵר נִשְׁבָּר. דֶּרֶךְ הַפֶּרֶץ הַזֶּה בָּאָה הַפָּרָה וְאָכְלָה אֶת הַיְּרָקוֹת וְרָמְסָה אֶת הַפְּרָחִים. כַּאֲשֶׁר יָרַד הַנַּעַר מִן הָעֵץ רָאָה אֶת אֲשֶׁר עָשְׂתָה הַפָּרָה וְהֵחֵל לְהַכּוֹתָהּ בְּמַקַּל־הָרוֹעִים אֲשֶׁר הָיָה בְיָדוֹ. רָאָה זֹאת אָבִיו וְאָמַר: לֹא הַפָּרָה אֲשֵׁמָה, כִּי אִם אַתָּה, אֲשֶׁר עָזַבְתָּ אֶת הַפָּרָה וְהָלַכְתָּ לִקְטֹף פֵּרוֹת בְּגַן־זָרִים.

78

סְמִיכוּת

סִיר שֶׁל נְחֹשֶׁת	סִיר נְחֹשֶׁת
בֶּגֶד שֶׁל צֶמֶר	בֶּגֶד צֶמֶר

בָּשָׂר שֶׁל פָּרָה	בְּשַׂר פָּרָה
זָנָב שֶׁל דָּג	זְנַב דָּג
כָּנָף שֶׁל צִפּוֹר	כְּנַף צִפּוֹר
מְלוּנָה שֶׁל כֶּלֶב	מְלוּנַת כֶּלֶב
שִׂמְלָה שֶׁל נַעֲרָה	שִׂמְלַת נַעֲרָה
מִטָּה שֶׁל יֶלֶד	מִטַּת יֶלֶד
מַפָּה שֶׁל שֻׁלְחָן	מַפַּת שֻׁלְחָן
סַלִּים שֶׁל פֵּרוֹת	סַלֵּי פֵּרוֹת
סוּסִים שֶׁל אָבִי	סוּסֵי אָבִי
סִירִים שֶׁל נְחֹשֶׁת	סִירֵי נְחֹשֶׁת
הָרִים שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל	הָרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
בְּגָדִים שֶׁל חֹרֶף	בִּגְדֵי חֹרֶף
מְלָכִים שֶׁל הָעוֹלָם	מַלְכֵי הָעוֹלָם
עֲבָדִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ	עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
רַגְלַיִם שֶׁל סוּס	רַגְלֵי סוּס
פֵּרוֹת שֶׁל אִכָּר	פֵּרוֹת אִכָּר
מַחְבָּרוֹת שֶׁל תַּלְמִיד	מַחְבְּרוֹת תַּלְמִיד

תַּרְגִּילִים בְּחֻקֵּי הַסְּמִיכוּת

הַשְׁמֵט אֶת הַמִּלָּה „שֶׁל" וּכְתֹב אֶת הַשֵּׁמוֹת בִּסְמִיכוּת

בָּתִּים שֶׁל הַכְּפָר קְטַנִּים וּנְמוּכִים, אַךְ בָּתִּים שֶׁל הָעִיר גְּדוֹלִים וּגְבוֹהִים. הָאֲנָשִׁים שֶׁל הַכְּפָר גָּרִים אִישׁ אִישׁ בְּבֵיתוֹ הַמְיוּחָד, אַךְ אֲנָשִׁים

שֶׁל הָעִיר גָּרִים רַבִּים בְּבַיִת אֶחָד. גָּרִים שֶׁל כְּפָר חַיִּים חַיִּים שֶׁל שֶׁקֶט וּמְנוּחָה, אַךְ גָּרִים שֶׁל הָעִיר חַיִּים חַיִּים שֶׁל מְרוּצָה וְחִפָּזוֹן. עַל יַד בָּתִּים שֶׁל הַכְּפָר יֵשׁ גַּנִּים שֶׁל יֶרֶק וְגַנִּים שֶׁל פֵּרוֹת, אַךְ עַל יַד בָּתִּים שֶׁל הָעִיר אֵין כָּל גַּנִּים. בְּעָרִים יֵשׁ גַּנִּים שֶׁל טִיּוּל, וַאֲנָשִׁים שֶׁל הָעִיר בָּאִים שָׁמָּה בְּשָׁעוֹת שֶׁל הֹפֶשׁ וּבְיָמִים שֶׁל הַגִּים. אֲנָשִׁים שֶׁל הָעִיר מְבַלִּים אֶת רוֹב יָמִים שֶׁל חַיֵּיהֶם בֵּין קִירוֹת שֶׁל בָּתֵּיהֶם, וַאֲנָשִׁים שֶׁל הַכְּפָר מְבַלִּים רוֹב יָמִים שֶׁל חַיֵּיהֶם בַּחוּץ, בְּמָקוֹם שֶׁל אֲוִיר טוֹב וְצַח.

79

הַצְּפַרְדֵּעַ וְהַשּׁוֹר

מַה רָאֲתָה הַצְּפַרְדֵּעַ? מֶה הָיָה הַשּׁוֹר, גָּדוֹל אִם קָטָן? אֶל מִי חָפְצָה הַצְּפַרְדֵּעַ לְהִדַּמּוֹת? מֶה עָשְׂתָה בִּכְדֵי לְהִדַּמּוֹת אֶל הַשּׁוֹר הַגָּדוֹל? מַה שָּׁאֲלָה אֶת חֲבֶרְתָּהּ? מֶה עָנְתָה לָהּ חֲבֶרְתָּהּ? מֶה הָיָה סוֹף הַצְּפַרְדֵּעַ? מַדּוּעַ מֵתָה?

80

שְׁתֵּי צִפֳּרִים

אֵיפֹה עָשׂוּ לָהֶן הַצִּפֳּרִים אֶת הַקֵּן? מִי מָצָא אֶת הַקֵּן? מֶה עָשָׂה? לָמָּה עָלָה בַּסֻּלָּם? מֶה עָשׂוּ הַצִּפֳּרִים? מֶה אָמְרוּ בְּצִפְצוּפָן? הֶעָשָׂה הַיֶּלֶד אֶת בַּקָּשָׁתָן? מֶה אָמְרוּ אָז?

81

הַחִידָה

מַה שָּׁמַע הַיֶּלֶד בְּבֵית הַסֵּפֶר? מֶה הָיְתָה הַחִידָה? הֲמָצְאוּ הַיְלָדִים אֶת פִּתְרוֹן הַחִידָה? אֵיךְ שָׁאַל יוֹסִיפוֹן אֶת הַחִידָה הַזֹּאת?

82

כֶּסֶת וְקֶסֶת

מַה כָּתַב הַיֶּלֶד אֶל אָבִיו? הֶחָפֵץ הַיֶּלֶד כֶּסֶת? וּמֶה חָפֵץ? וּמַדּוּעַ כָּתַב: כֶּסֶת? הֶהֵבִיא לוֹ אָבִיו דָּבָר? מַה שָּׁאַל הָאָב אֶת בְּנוֹ? מֶה עָנָה לוֹ הַיֶּלֶד? מַה בֵּאֵר הָאָב לִבְנוֹ?

83

הָאֵם

לְאָן הָלַךְ הַיֶּלֶד עִם אִמּוֹ? אֵיפֹה עָבְרוּ? אֶל מַה הִתְבּוֹנֵן הַיֶּלֶד? הֶעָמְדָה גַּם הָאֵם עַל יַד בְּנָהּ? וּמֶה עָשְׂתָה הִיא? מֶה עָשָׂה הַיֶּלֶד, כְּשֶׁלֹּא מָצָא אֶת אִמּוֹ? מַה שָּׁאֲלוּ אוֹתוֹ הָאֲנָשִׁים? מֶה עָנָה הַיֶּלֶד?

84

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים הָאֵלֶּה, כָּל פֹּעַל בְּמִשְׁפָּט:

טָרֹף, כָּבֹשׁ, כָּתֹב, לָקֹט, מָכֹר, מָלֹךְ, מָסֹר, מָרֹד, מָשֹׁךְ, מָשֹׁל, סָבֹל. (לְמָשָׁל: אֲנִי מָשַׁכְתִּי אֶת הַחוּט).

85

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים הָאֵלֶּה (בְּמִשְׁפָּטִים):

גָּמֹל, דָּפֹק, זָכֹר, זָרֹק, טָבֹל, סָפֹר, פָּסֹל, פָּקֹד, פָּרֹץ, שָׁבֹר, צָבֹר, קָטֹף, קָפֹץ, קָצֹר.

תַּרְגִּילִים בִּנְטִיַּת הַפֹּעַל

(עָבַר)

הוֹסֵף אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַחֲסֵרוֹת

אֲנִי כָּתב... מִכְתָּב אֶל דּוֹדִי, וּמָסר... אֶת הַמִּכְתָּב לְבֶן דּוֹדִי, לְתִתּוֹ לְאָבִיו. לְמִי הוּא הַמִּכְתָּב אֲשֶׁר כתב... אַתָּה? — לֹא אֲנִי כתב... אֶת הַמִּכְתָּב הַזֶּה, כִּי אִם אָבִי כָּתַב אוֹתוֹ. אֲחוֹתִי בָּאָה אֶל חֲדַר חֲבֶרְתָּהּ וְלֹא דָפק... בַּדֶּלֶת. כַּדּוּר הָיָה לִי, זָרק... אוֹתוֹ אֶל חֲבֵרִי, אַךְ הַכַּדּוּר נָפַל אֶל בֵּין הַשִּׂיחִים וְלֹא יָכֹלְתִּי לְמָצְאוֹ. אֲנַחְנוּ שָׁבַר... אֶת שְׁתֵּי הַכּוֹסוֹת, כִּי קָפַצ... בַּחֶדֶר אָנֶה וָאָנֶה, נָפַל הַשֻּׁלְחָן הַקָּטָן וְהִתְהַפֵּךְ. אֵיפֹה קטפ... (אַתֶּם) אֶת הַפְּרָחִים הָאֵלֶּה? — אֲנַחְנוּ קָטַפ... אוֹתָם בַּשָּׂדֶה.

86

הַכֶּלֶב הַמְקַנֵּא

מֶה הָיָה נָטוּי עַל הַנָּהָר? מִי עָבַר עַל הַקֶּרֶשׁ? מֶה הָיָה בְּפִיו? מָה רָאָה הַכֶּלֶב בְּתוֹךְ הַמַּיִם? מֶה חָשַׁב, בִּרְאוֹתוֹ אֶת דְּמוּתוֹ? מֶה חָפֵץ לִגְזוֹל מִפִּי הַכֶּלֶב הַשֵּׁנִי? מֶה עָשָׂה לְמַעַן גְּזוֹל אֶת הָעֶצֶם? וּמַה קָּרָה לוֹ?

87

הֶעָנִי וְהַכֶּלֶב

לְאָן חָפֵץ הֶעָנִי לָבֹא? מִי עָמַד עַל יַד הַבַּיִת? מֶה עָשָׂה הַכֶּלֶב, בִּרְאוֹתוֹ אֶת הֶעָנִי? מַה בִּקֵּשׁ הֶעָנִי מִן הַכֶּלֶב? מֶה עָנָה הַכֶּלֶב לֶעָנִי?

88

שִׂיחַת חַיּוֹת וְעוֹפוֹת

מַדּוּעַ חָשַׁב הַכֶּלֶב כִּי אֲדוֹנָיו אוֹהֵב אוֹתוֹ? מַדּוּעַ חָשַׁב הֶחָתוּל כִּי אֲדוֹנָיו אוֹהֵב אוֹתוֹ? וּמַדּוּעַ חָשְׁבָה הַכִּבְשָׂה שֶׁאֲדוֹנֶיהָ אוֹהֵב אוֹתָהּ?

89

כְּתוֹב סִפּוּר מֵעֵין הַסִּפּוּר הַקּוֹדֵם עַל בַּעֲלֵי חַיִּים אֲחֵרִים, כְּגוֹן: שִׂיחַת הַסּוּס, הַשּׁוֹר וְהַפָּרָה.

90

הַחֲמוֹר בְּעוֹר הָאֲרִי

מַה מָּצָא הַחֲמוֹר? מֶה עָשָׂה בָּעוֹר אֲשֶׁר מָצָא? לְאָן הָלַךְ? לָמָּה הָלַךְ אֶל הַיַּעַר עָטוּף בְּעוֹר הָאֲרִי? מֶה הָיָה כְּשֶׁרָאוּ אוֹתוֹ הַחַיּוֹת? בַּמֶּה חָפֵץ לְהַפְחִיד אֶת הַחַיּוֹת עוֹד יוֹתֵר? מַה קָּרָה כְּשֶׁשָּׁמְעוּ הַחַיּוֹת אֶת קוֹלוֹ? מֶה עָשׂוּ לוֹ הַחַיּוֹת?

91

הַטֵּה אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה (בְּכָל שְׁלֹשֶׁת הַזְּמַנִּים):

אֲנִי קָשַׁרְתִּי אֶת הַחוּט.

אֲנִי שָׁקַדְתִּי עַל לִמּוּדַי.

אֲנִי שָׂרַפְתִּי אֶת הַמִּכְתָּב.

אֲנִי רָשַׁמְתִּי אֶת הַמִּסְפָּר בַּמַּחְבֶּרֶת.

אֲנִי שָׂכַרְתִּי חֶדֶר.

אֲנִי שָׁפַטְתִּי בֵּין הַיְלָדִים.

אֲנִי תָּפַרְתִּי לִי תַּרְמִיל.

אֲנִי שָׁתַקְתִּי.

92

נְטִיּוֹת הַפֹּעַל

(ע׳ הַפֹּעַל א ח ע)

עָבַר: רָחַצְתִּי, רָחַצְתָּ, רָחַצְתְּ, רָחַץ, רָחֲצָה, רָחַצְנוּ, רְחַצְתֶּם, רְחַצְתֶּן, רָחֲצוּ, רָחֲצוּ.

הֹוֶה: רוֹחֵץ, רוֹחֶצֶת, רוֹחֲצִים, רוֹחֲצוֹת.

עָתִיד: אֶרְחַץ, תִּרְחַץ, תִּרְחֲצִי, יִרְחַץ, תִּרְחַץ, נִרְחַץ, תִּרְחֲצוּ, תִּרְחַצְנָה, יִרְחֲצוּ, תִּרְחַצְנָה.

צִוּוּי: רְחַץ, רַחֲצִי, רַחֲצוּ, רְחַצְנָה.

93

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים הָאֵלֶּה בְּמִשְׁפָּטִים:

דָּאַג, טָחַן, טָעַם, כָּעַס, לָעַג, מָחַק, פָּחַד, צָחַק, בָּחַר.

94

נְטִיּוֹת הַפֹּעַל

(נָחֵי ל"א)

עָבַר: מָצָאתִי, מָצָאתָ, מָצָאת, מָצָא, מָצְאָה, מָצָאנוּ, מְצָאתֶם, מְצָאתֶן, מָצְאוּ, מָצְאוּ.

הֹוֶה: מוֹצֵא, מוֹצֵאת, מוֹצְאִים, מוֹצְאוֹת.

עָתִיד: אֶמְצָא, תִּמְצָא, תִּמְצְאִי, יִמְצָא, תִּמְצָא, נִמְצָא, תִּמְצְאוּ, תִּמְצֶאנָה, יִמְצְאוּ, תִּמְצֶאנָה.

צִוּוּי: מְצָא, מִצְאִי, מִצְאוּ, מְצֶאנָה.

95

הַשּׁוּעָל הַחֶנְוָנִי

מֶה חָפֵץ הַשּׁוּעָל לִהְיוֹת? אֵיפֹה לָקַח סְחוֹרָה לַחֲנוּתוֹ? אֵיזוֹ סְחוֹרָה הָיְתָה לוֹ? מִי בָא אֵלָיו לִקְנוֹת סְחוֹרָה? מַה נָּשַׁב פִּתְאֹם? מֶה הָיָה לַנּוֹצוֹת, כְּשֶׁנָּשְׁבָה הָרוּחַ? מֶה עָשָׂה אָז הַשּׁוּעָל? מֶה עָשׂוּ הַחַיּוֹת, בָּעֵת שֶׁרָדַף הַשּׁוּעָל אַחַר הַנּוֹצוֹת? הֲיָכֹל הַשּׁוּעָל לְהַשִּׂיג אֶת הַנּוֹצוֹת? מֶה הָיָה כְּשֶׁשָּׁב אֶל חֲנוּתוֹ?

96

מוֹרֶה קָטָן

מֶה הָיָה לְנַעֲלֵי דָוִד? לְמִי נָתְנָה אוֹתָן אִמּוֹ? לָמָּה? אֵיפֹה יָשַׁב הַיֶּלֶד כָּל הַיּוֹם? מֶה עָשָׂה? מָה הִיא הָעֲבוֹדָה אֲשֶׁר מָצָא לוֹ? אֵיךְ לָמְדָה הַיַּלְדָּה? הֲלִמֵּד אוֹתָהּ רַק בַּיּוֹם הַהוּא? מַה לָּמְדָה בְּמֶשֶׁךְ הַחֹרֶף? לְאֵיזוֹ מַחְלָקָה נִכְנְסָה בְּרֵאשִׁית הַקַּיִץ?

97

שׁוֹפֵט צֶדֶק

מַה מָּצְאוּ שְׁנֵי הַיְלָדִים? בְּשֶׁל מַה הָיָה הָרִיב בֵּינֵיהֶם? מָה אָמַר הָאֶחָד וּמָה אָמַר הַשֵּׁנִי? מִי שָׁמַע אֶת דְּבַר רִיבָם? מֶה חָפֵץ הַנַּעַר לִהְיוֹת לָהֶם? מַה נָּתַן לַנַּעַר הָאֶחָד? מַה נָּתַן לַנַּעַר הַשֵּׁנִי? וּמַה לָּקַח לוֹ?

98

הַמְקַנֵּא

לְאָן הָלַךְ הָרוֹעֶה? מֶה הָיוּ בְּרַגְלָיו? מַדּוּעַ נִפְצְעוּ רַגְלָיו? מָה רָאָה בְּהִכָּנְסוֹ אֶל רְחוֹב הָעִיר? מֶה חָשַׁב הָרוֹעֶה עַל אֹדוֹת הֶעָשִׁיר הַיּוֹשֵׁב בַּמֶּרְכָּבָה? הֶהָיָה הֶעָשִׁיר מְאֻשָּׁר בֶּאֱמֶת? מַדּוּעַ לֹא? אֵיךְ יָצָא מִן הַמֶּרְכָּבָה? מֶה אָמַר אָז הָרוֹעֶה בְּלִבּוֹ?

99

הַשַּׂר הֶחָכָם

עַל מִי כָּעַס הַמֶּלֶךְ? מַה צִּוָּה הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת לְשָׂרוֹ? מָתַי בָּא הַמֶּלֶךְ אֶל בֵּית הַכֶּלֶא? אֶת מִי רָאָה שָׁם? בְּאֵיזֶה תְּנַאי חָפֵץ לְהוֹצִיאוֹ מִבֵּית הַכֶּלֶא? הַהִסְכִּים הַשַּׂר לַתְּנַאי הַזֶּה? מָה אָמַר הַשַּׂר אֶל הַמֶּלֶךְ בְּצֵאתוֹ לַחָפְשִׁי?

100

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים הָאֵלֶּה:

אֲנִי מָצָאתִי סֵפֶר. — אֲנִי קָרָאתִי סֵפֶר. אֲנִי רָפָאתִי אֶת אָחִי הַקָּטָן.

101

נְטִיּוֹת הַפֹּעַל

(נָחֵי ל״ה)

עָבָר: בָּנִיתִי, בָּנִיתָ, בָּנִית, בָּנָה, בָּנְתָה, בָּנִינוּ, בְּנִיתֶם, בְּנִיתֶן, בָּנוּ, בָּנוּ.

הֹוֶה: בּוֹנֶה, בּוֹנָה, בּוֹנִים, בּוֹנוֹת.

עָתִיד: אֶבְנֶה, תִּבְנֶה, תִּבְנִי, יִבְנֶה, תִּבְנֶה, נִבְנֶה, תִּבְנוּ, תִּבְנֶינָה, יִבְנוּ, תִּבְנֶינָה.

צִוּוּי: בְּנֵה, בְּנִי, בְּנוּ, בְּנֶינָה.

102

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים (בְּמִשְׁפָּטִים):

זָנָה, פָּרָה, צָלָה, קָנָה, רָצָה.

103

נְטִיּוֹת הַפֹּעַל

(נח״י ע״ו)

עָבָר: קַמְתִּי, קַמְתָּ, קַמְתְּ, קָם, קָמָה, קַמְנוּ, קַמְתֶּם, קַמְתֶּן, קָמוּ, קָמוּ.

הֹוֶה: קָם, קָמָה, קָמִים, קָמוֹת.

עָתִיד: אָקוּם, תָּקוּם, תָּקוּמִי, יָקוּם, תָּקוּם, נָקוּם, תָּקוּמוּ, תָּקֹמְנָה, יָקוּמוּ, תָּקֹמְנָה.

צִוּוּי: קוּם, קוּמִי, קוּמוּ, קֹמְנָה.

104

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים הָאֵלֶּה (בְּמִשְׁפָּטִים):

רוּץ, גּוּר, דּוּשׁ, חוּד, חוּשׁ, לוּשׁ, מוּשׁ, נוּם, סוּר, צוּד, צוּם, שׁוּב.

תַּרְגִּילִים בִּנְטִיַּת הַפֹּעַל

לָבַשׁ... (אֲנִי) אֶת בֶּגֶד הָרַחֲצָה וְקָפַץ... אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם, שָׂחָה... כַּחֲצִי שָׁעָה, עַד אֲשֶׁר עָיֵף... אָז יָצָא... מִן הַמַּיִם. יָשַׁב... עַל פְּנֵי

הַחוֹל, אַחֲרֵי כֵן קוּם... וְהָלַךְ... אֶל תָּאִי לִלְבֹּשׁ אֶת בְּגָדַי. יָשַׁב... בָּרַכֶּבֶת וְשׁוּב... הַבַּיְתָה. בְּבוֹאִי שָׁאַל... אוֹתִי אִמִּי אִם אֶסַּע לְהִתְרַחֵץ גַּם לְמָחֳרָת, וַאֲנִי עָנָה...: כֵּן, גַּם מָחָר אֶסַּע.

אַרְנָקִי אָבַד לִי. חִפַּשְׂתִּי וְלֹא מָצָא... אוֹתוֹ. קָרָא... לַאֲחוֹתִי וְהִיא עָזַר... לִי לְחַפֵּשׂ. כַּעֲבוֹר רְגָעִים אֲחָדִים מָצָא... (אֲנַחְנוּ) אֶת הָאַרְנָק.

105

הַמָּרָק

מֵאַיִן שָׁבָה הַנַּעֲרָה? מַה קָּנְתָה בַּדֶּרֶךְ? מִי יָשַׁב אֶל הַשֻּׁלְחָן? לָמָּה? הֲיָשְׁבָה גַּם הַיַּלְדָּה לֶאֱכֹל? מַדּוּעַ לֹא אָכְלָה מִן הַמָּרָק? מֶה עָשְׂתָה הַיַּלְדָּה אַחַר הַצָּהֳרַיִם? מָתַי שָׁבָה הַבַּיְתָה? מַה נָּתְנָה לָהּ אִמָּהּ? מָה אָמְרָה אָז?

106

נְטִיּוֹת הַפֹּעַל

(פָּעַל)

עָבָר

אֲנִי זָמַרְתִּי	אֲנַחְנוּ זָמַרְנוּ
אַתָּה זָמַרְתָּ	אַתֶּם זְמַרְתֶּם
אַתְּ זָמַרְתְּ	אַתֶּן זְמַרְתֶּן
הוּא זָמַר	הֵם זָמְרוּ
הִיא זָמְרָה	הֵן זָמְרוּ

הֹוֶה		עָתִיד
אֲנִי		אֲנִי אֲזַמֵּר
אַתָּה	מְזַמֵּר	אַתָּה תְּזַמֵּר
הוּא		אַתְּ תְּזַמְּרִי
		הוּא יְזַמֵּר
אֲנִי		הִיא תְּזַמֵּר
אַתְּ	מְזַמֶּרֶת	אֲנַחְנוּ נְזַמֵּר
הִיא		אַתֶּם תְּזַמְּרוּ
אֲנַחְנוּ		אַתֶּן תְּזַמֵּרְנָה
אַתֶּם	מְזַמְּרִים	הֵם יְזַמְּרוּ
הֵם		הֵן תְּזַמֵּרְנָה
אֲנַחְנוּ		צִוּוּי
אַתֶּן	מְזַמְּרוֹת	זַמֵּר! זַמְּרִי!
הֵן		זַמְּרוּ! זַמֵּרְנָה!

107

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים:

כִּבֵּס, אִבֵּד, בִּקֵּשׁ, בִּשֵּׂר, גִּדֵּל, דִּלֵּג, חִלֵּק.

108

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים:

יִבֵּשׁ, נִגֵּב, יִפֵּה, כִּבֵּד, סִפֵּר, לִמֵּד.

109

הַטֵּה אֶת הַפְּעָלִים:

נַשֵּׁק, פַּזֵּר, קַבֵּץ, קַפֵּץ.

110

מִסְפָּרִים יְסוֹדִיִּים

זָכָר	נְקֵבָה
אִישׁ אֶחָד גָּדוֹל	אִשָּׁה אַחַת גְּדוֹלָה
יֶלֶד אֶחָד חָכָם	יַלְדָּה אַחַת חֲכָמָה
שְׁנֵי תַלְמִידִים חָרוּצִים	שְׁתֵּי תַלְמִידוֹת חָרוּצוֹת
שְׁלֹשָׁה שְׁוָרִים בְּרִיאִים	שָׁלֹשׁ פָּרוֹת בְּרִיאוֹת

	זָכָר		נְקֵבָה
1	אֶחָד	1	אַחַת
2	שְׁנַיִם	2	שְׁתַּיִם
3	שְׁלֹשָׁה	3	שָׁלֹשׁ
4	אַרְבָּעָה	4	אַרְבַּע
5	חֲמִשָּׁה	5	חָמֵשׁ
6	שִׁשָּׁה	6	שֵׁשׁ
7	שִׁבְעָה	7	שֶׁבַע
8	שְׁמוֹנָה	8	שְׁמוֹנֶה
9	תִּשְׁעָה	9	תֵּשַׁע
10	עֲשָׂרָה	10	עֶשֶׂר

זָכָר, נִסְמָךְ: אַחַד, שְׁנֵי, שְׁלֹשֶׁת, אַרְבַּעַת, חֲמֵשֶׁת, שֵׁשֶׁת, שִׁבְעַת, שְׁמוֹנַת, תִּשְׁעַת, עֲשֶׂרֶת.

נְקֵבָה, נִסְמָךְ: אַחַת, שְׁתֵּי, שְׁלֹשׁ, אַרְבַּע, חֲמֵשׁ, שֵׁשׁ, שְׁבַע, שְׁמוֹנֶה, תְּשַׁע, עֶשֶׂר.

11	אַחַד עָשָׂר	11	אַחַת עֶשְׂרֵה
12	שְׁנֵים עָשָׂר	12	שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
13	שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	13	שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
14	אַרְבָּעָה עָשָׂר	14	אַרְבַּע עֶשְׂרֵה
15	חֲמִשָּׁה עָשָׂר	15	חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה
16	שִׁשָּׁה עָשָׂר	16	שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
17	שִׁבְעָה עָשָׂר	17	שְׁבַע עֶשְׂרֵה
18	שְׁמוֹנָה עָשָׂר	18	שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה
19	תִּשְׁעָה עָשָׂר	19	תְּשַׁע עֶשְׂרֵה
20	עֶשְׂרִים	20	עֶשְׂרִים

זָכָר: 21 עֶשְׂרִים וְאֶחָד, 22 עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם, 23 עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה,
24 עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה, 25 עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה, 26 עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה,
27 עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה, 28 עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה, 29 עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה.

נְקֵבָה: 21 עֶשְׂרִים וְאַחַת, 22 עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם, 23 עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ,
24 עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע, 25 עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ, 26 עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ,
27 עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע, 28 עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה, 29 עֶשְׂרִים וְתֵשַׁע.

30 שְׁלשִׁים, 40 אַרְבָּעִים, 50 חֲמִשִּׁים, 60 שִׁשִּׁים, 70 שִׁבְעִים, 80 שְׁמוֹנִים, 90 תִּשְׁעִים, 100 מֵאָה, 200 מָאתַיִם או שְׁתֵּי מֵאוֹת, 300 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת, 400 אַרְבַּע מֵאוֹת, 500 חֲמֵשׁ מֵאוֹת, 600 שֵׁשׁ מֵאוֹת, 700 שְׁבַע מֵאוֹת, 800 שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת, 900 תְּשַׁע מֵאוֹת, 1000 אֶלֶף.

2000 אַלְפַּיִם או שְׁנֵי אֲלָפִים, 3000 שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים, 4000 אַרְבַּעַת אֲלָפִים, 5000 חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים, 6000 שֵׁשֶׁת אֲלָפִים, 7000 שִׁבְעַת אֲלָפִים, 8000 שְׁמוֹנַת אֲלָפִים, 9000 תִּשְׁעַת אֲלָפִים, 10.000 עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים או רְבָבָה.

111

הָאוֹתִיּוֹת בְּתוֹר מִסְפָּרִים

1 א, 2 ב, 3 ג, 4 ד, 5 ה, 6 ו, 7 ז, 8 ח, 9 ט, 10 י, 11 יא, 12 יב, 13 יג, 14 יד, 15 טו, 16 טז, 17 יז, 18 יח, 19 יט, 20 כ, 21 כא, 22 כב, 23 כג, 24 כד, 25 כה, 26 כו, 27 כז, 28 כח, 29 כט, 30 ל, 40 מ, 50 נ, 60 ס, 70 ע, 80 פ, 90 צ, 100 ק, 200 ר, 300 ש, 400 ת, 500 תק, 600 תר, 700 תש, 800 תת, 900 תתק, 1000 א׳, 5680 ה׳ תר"ף, 5681 ה׳ תרפ"א.

112

שְׁמוֹת הֶחֳדָשִׁים

תִּשְׁרֵי	טֵבֵת	נִיסָן	תַּמּוּז
חֶשְׁוָן	שְׁבָט	אִיָּר	אָב
כִּסְלֵו	אֲדָר	סִיוָן	אֱלוּל

113

תַּרְגִּילִים בְּמִסְפָּרִים יְסוֹדִיִּים

כְּתֹב אֶת הַמִּסְפָּרִים בְּמִלִּים.

קָנִיתִי 5 מַחְבָּרוֹת. בְּלֶכְתִּי אֶל בֵּית הַסֵּפֶר נָשָׂאתִי 7 סְפָרִים. לַאֲחוֹתִי יֵשׁ 2 חֲלִיפוֹת שְׂמָלוֹת, בְּעַד הַחֲלִיפָה הָרִאשׁוֹנָה שִׁלְּמָה 3 שְׁקָלִים וּבְעַד הַשְּׁנִיָּה 8 שְׁקָלִים. אִמִּי קוֹנָה יוֹם יוֹם 2 בַּקְבּוּקֵי חָלָב. אָבִי הֵבִיא לִי 12 עֵטִים ו־12 יָדוֹת לְעֵטִים. לְאִמִּי יֵשׁ 17 מַפְתְּחוֹת הַתְּלוּיִים בְּטַבַּעַת. אֲחוֹתִי מְקַבֶּלֶת שָׂכָר שֶׁל 125 שְׁקָלִים לְחֹדֶשׁ.

114

מִסְפָּרִים סִדּוּרִיִּים

הַיּוֹם הַזֶּה הוּא הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַשָּׁבוּעַ, מָחָר יִהְיֶה הַיּוֹם הַשֵּׁנִי, וּמָחֳרָתַיִם יִהְיֶה הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. מוֹרֵה הַנְּגִינָה בָּא אֶל בֵּיתִי פַּעַם בַּשָּׁבוּעַ, בַּיּוֹם הָרְבִיעִי. אֲנִי לוֹמֵד בְּבֵית הַסֵּפֶר הָעִבְרִי שְׁלֹשָׁה שִׁעוּרִים בְּכָל יוֹם. הָרִאשׁוֹן הוּא שִׁעוּר בַּתּוֹרָה, הַשֵּׁנִי—שִׁעוּר בְּתוֹלְדוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַשְּׁלִישִׁי—בִּקְרִיאָה וּבִכְתִיבָה.

שִׁמְעוֹן וְלֵוִי הֵם הַתַּלְמִידִים הָרִאשׁוֹנִים בְּבֵית סִפְרֵנוּ, מִיכָה וּשְׁלֹמֹה הֵם הַשְּׁנִיִּים.

זָכָר	נְקֵבָה
רִאשׁוֹן	רִאשׁוֹנָה
שֵׁנִי	שְׁנִיָּה
שְׁלִישִׁי	שְׁלִישִׁית
רְבִיעִי	רְבִיעִית
חֲמִשִּׁי	חֲמִשִּׁית
שִׁשִּׁי	שִׁשִּׁית
שְׁבִיעִי	שְׁבִיעִית
שְׁמִינִי	שְׁמִינִית
תְּשִׁיעִי	תְּשִׁיעִית
עֲשִׂירִי	עֲשִׂירִית

הָאַחַד עָשָׂר, הַשְּׁנֵים עָשָׂר, הַשְּׁלֹשָׁה עָשָׂר, הָאַרְבָּעָה עָשָׂר...
הָעֶשְׂרִים... הַחֲמִשִּׁים... הַמֵּאָה...

הָאַחַת עֶשְׂרֵה, הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה, הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה... הָעֶשְׂרִים...
הַשְּׁלֹשִׁים... הַמֵּאָה...

מִכְתָּבִים

115

נוּיוֹרְק, א׳ לְחֹדֶשׁ אִיָּר ה׳ תּר״ף.
לְמַר יַעֲקֹב מִזְרָחִי, נוּיוֹרְק.

אֲדוֹנִי הַמּוֹרֶה,

אָנָּא, סְלַח לִי עַל אֲשֶׁר לֹא בָאתִי בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי אֶל הַלִּמּוּדִים, כִּי חוֹלֶה הָיִיתִי.

בְּרִגְשׁוֹת כָּבוֹד
תַּלְמִידְךָ
אַבְרָהָם יָפֶה

116

כְּתֹב אֶת הַמִּכְתָּב הַזֶּה לְמוֹרָה.

117

בּוֹסְטוֹן, י״א לְחֹדֶשׁ סִיוָן ה׳ תרפ״א.
לְמַר יִצְחָק סַפִּיר,

אֲדוֹנִי הַמּוֹרֶה,

אֲחוֹתִי שָׂרָה, תַּלְמִידַת הַמַּחְלָקָה הַשְּׁנִיָּה, חָלְתָה

וְהָרוֹפֵא צִוָּה עָלֶיהָ לִשְׁכַּב בַּמִּטָּה. מִפְּנֵי הַסִּבָּה הַזֹּאת לֹא תוּכַל אֲחוֹתִי לְבַקֵּר אֶת בֵּית הַסֵּפֶר, עַד שׁוּבָהּ לְאֵיתָנָהּ.

בִּרְגָשׁוֹת כָּבוֹד

שִׁמְעוֹן בִּירְנְבּוֹם

118

נויוֹרק, ג׳ לְחֹדֶשׁ אִיָּר ה׳ תרפ״א.

לְבָרוּךְ בָּרוֹן, נויוֹרק.

חֲבֵרִי הַיָּקָר,

לְדַאֲבוֹנִי לֹא יָכֹלְתִּי לְבַקֵּר בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי אֶת בֵּית הַסֵּפֶר הָעִבְרִי, כִּי חָלִיתִי. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ לָבֹא אֶל בֵּיתִי בְּיוֹם הַשַּׁבָּת אַחַר הַצָּהֳרַיִם, לְמַעַן תְּפָרֵשׁ לִי מָה הֵם הַשִּׁעוּרִים אֲשֶׁר עָלַי לְהָכִין לַיּוֹם הָרִאשׁוֹן הַבָּא. אַחַר כַּךְ נֵצֵא אֶל הַגַּן לְשַׂחֵק.

רֵעֲךָ

שָׁאוּל קְלַיְן

119

מוֹלְדֶן, מַס. יוֹם כ״ז לְחֹדֶשׁ טֵבֵת ה׳ תַּר״ף.

אָבִי הַיָּקָר,

הַיּוֹם הַזֶּה הָיָה לִי יוֹם שִׂמְחָה, כִּי אִמִּי הִגִּידָה לִי

שֶׁבְּעוֹד שָׁבוּעַ יָמִים תָּשׁוּב הַבַּיְתָה. אֲנִי מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד עָלֶיךָ וְחָפֵץ לִרְאוֹתְךָ.

אָבִי הַיָּקָר! הָבֵא לִי שָׁעוֹן קָטָן, כִּי דָרוּשׁ הוּא לִי. מִבְּלִי שָׁעוֹן לֹא אוּכַל לָדַעַת אֶל נָכוֹן אֶת הַזְּמַן אֲשֶׁר עָלַי לָלֶכֶת אֶל בָּתֵּי הַסֵּפֶר וְאֶל שִׁעוּרֵי הַנְּגִינָה.

בִּנְךָ אוֹהַבְךָ הַמְנַשֵּׁק אוֹתְךָ

שְׁלֹמֹה בֶּרְמַן

120

י"ז לְחֹדֶשׁ שְׁבָט ה' תרפ"א.

אִמִּי הַיְקָרָה לִי מְאֹד!

יוֹם הֻלַּדְתֵּךְ יוֹם שִׂמְחָה הוּא לִי, וַאֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתָךְ בְּאֹרֶךְ יָמִים וּבְאֹשֶׁר רָב.

בְּנֵךְ הָאוֹהֵב אוֹתָךְ בְּכָל לִבּוֹ וְנַפְשׁוֹ

שְׁמוּאֵל

כְּתוֹב מִכְתָּב זֶה לְאָבִיךָ.

121

בַּלְטִימוֹר, מד. עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה ה' תרפ"א

שָׁבִי הַיָּקָר,

לְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה אֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּאֹרֶךְ יָמִים וּבִבְרִיאוּת. לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵב וְתֵחָתֵם!

נֶכְדְּךָ אוֹהַבְךָ

יְחֶזְקֵאל סוֹבֶל

122

שִׁיקַגוֹ, אִילל. ט׳ לְחֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳ תר״ף.
אֶל מְנַהֵל הָעִתּוֹן „יַלְדוּת” בְּנִיוּיוֹרְק.

אֲדוֹנִי הַנִּכְבָּד,

אֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ בָּזֶה הַמְחָאָה עַל סַךְ דוֹלַר אֶחָד וּמְבַקֵּשׁ מִמְּךָ לִשְׁלוֹחַ לִי אֶת הָעִתּוֹן „יַלְדוּת” לְמֶשֶׁךְ שָׁנָה אַחַת, הָחֵל מֵיֶּרַח תִּשְׁרֵי ה׳ תר״ף.

בְּרִגְשׁוֹת כָּבוֹד
עִמָּנוּאֵל סַנְדְּלֶר

הַמְחָאָה check.

E. Sandler, 1100 S. Hamlin Ave. Chicago, Ill. :כתבת

123

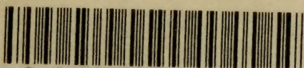
סְטֶמְפוֹרְד, קוֹנ. ל׳ לְחֹדֶשׁ נִיסָן ה׳ תר״ף.
לְמַר ש. בּוּכְמַן, נוּיוֹרְק.

אֲדוֹנִי הַנִּכְבָּד,

אֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ בָּזֶה הַמְחָאַת־הַדֹּאַר עַל סַךְ שְׁלֹשָׁה דוֹלַר, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ לִשְׁלֹחַ לִי אֶת הַסֵּפֶר „שִׁירֵי בִּיאַלִיק”, מְכוּרָךְ בְּרִיכָה יָפָה.

בְּרִגְשׁוֹת כָּבוֹד
דָּוִד גֶּרְטְנֶר

הַמְחָאַת־הַדֹּאַר money order, סַךְ sum.

DATE DUE			